



وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیة معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

درسی

صنف پنجم



دری صنف پنجم

کتاب درسی مربوط وزارت معارف بوده، خرید و فروش آن جداً ممنوع است، با متخلفین برخورد قانونی صورت می گیرد.

moe.curriculum@gmail.com

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ.ش.



سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هیواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیه معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

دری

صنف پنجم

سال چاپ: ۱۳۹۶ ه. ش.



مؤلفان:

- معاون سر مؤلف مریم منزہ کوهستانی آمر دیپارتمنت زبان و ادبیات دری
- معاون مؤلف هومن فرمند
- مؤلف سید محمود پایمناری
- کبرا امین

ایدیت علمی و مسلکی:

- مؤلف فرزانه شریف

ایدیت زبانی:

- سر مؤلف شکیلا شمس هاشمی
- مؤلف مدینه شکیب

کمیته دینی، سیاسی و فرهنگی:

- حبیب الله راحل مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی
- دکتور خلیل الله هدف

کمیته نظارت:

- دکتور اسد الله محقق معین انکشاف نصاب تعلیمی، تربیة معلم و مرکز ساینس
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژه انکشاف نصاب تعلیمی
- دکتور محمد یوسف نیازی سرپرست ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

کمپوز و دیزاین:

- حمید کریمی

تنظیم امور چاپ: محمد کبیر حقمل رئیس نشرات و اطلاعات وزارت معارف.



بسم الله الرحمن الرحيم

پیام وزیر معارف

سپاس بیکران آفریدگاری را که انسان را در احسن تقویم آفرید و او را قدرت بیان بخشید و به زیور علم و اندیشه آراست و درود بی پایان بر پیامبر مکرم اسلام حضرت محمد مصطفی - صلی الله علیه وسلم - که معلم بزرگ انسانیت است و پیامآور رحمت و هدایت و روشنایی.

تعلیم و تربیت نقطه آغاز هر تحول و سنگ بنای توسعه در هر جامعه است. هدف اصلی تعلیم و تربیت به فعلیت رساندن نیروهای بالقوه انسان و شگوفای ساختن استعدادهای درونی وی است.

کتاب درسی یکی از ارکان مهم در فرایند تعلیم و تربیت محسوب می شود که همگام با تحولات و پیشرفتهای علمی نوین و مطابق با نیازمندیهای جامعه تهیه و تألیف میگردد و باید دارای ظرفیت و ظرافتی باشد که بتواند آموزه های دینی و اخلاقی را توأم با فرآورده های علوم جدید با میتوده های نوین به شاگردان منتقل کند.

کتابی که اکنون در اختیار شما قرار دارد، بر اساس همین ویژه گی ها تهیه و تألیف شده است. سعی وزارت معارف همواره براین بوده که نصاب تعلیمی و کتب درسی معارف کشور، متکی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و حفظ هویت ملی، مطابق با معیارهای علمی و روشهای تربیتی نوین بوده، استعدادهای دانش آموزان را در همه زمینه های اخلاقی و علمی شگوفای گرداند و قدرت تفکر، ابتکار و حس جستجوگری را در آنها تقویت بخشد. ترویج فرهنگ گفتگو و رواداری، تقویت حس وطن دوستی، مهربانی، گذشت و همبستگی از خواست های دیگر وزارت معارف است که باید در کتب درسی متبلور باشد.

کتاب های درسی بدون داشتن معلم خوب و مسلکی نمی تواند اهداف مورد نظر را بر آورده سازد. معلم یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و مجری برنامه های آموزشی و تربیتی است. از معلمان و آموزگاران خوب، متعهد و دلسوز کشورم که ستیزه با سیاهی و نادانی را پیشه خود ساخته اند، صمیمانه آرزو مندم که با تطبیق دقیق و مخلصانه نصاب تعلیمی، کودکان و جوانان میهن را بسوی فتح قله های رفیع دانش، اخلاق و معنویت رهنمون گردند.

کامیابی نظام آموزشی کشور بدون همکاری جدی مردم غیر ممکن است. ازین رو از همه اقشار و افراد ملت شریف افغانستان، بخصوص از خانواده ها و اولیای محترم شاگردان خواهشمندم که از هیچگونه همکاری در جهت تحقق اهداف معارف دریغ نورزند. همچنان از همه نویسندگان، دانشمندان، متخصصان تعلیم و تربیت و اولیای محترم شاگردان تقاضا می شود که با ارایه نظریات و پیشنهاد های سالم و نقدهای سازنده خود وزارت معارف را در بهبود هر چه بیشتر کتاب های درسی همکاری نمایند.

لازم می دانم از تمام مؤلفان دانشمند و کارمندان اداری و فنی وزارت معارف که در تهیه، تألیف، طبع و توزیع این کتاب زحمت کشیده اند و از همه نهادهای ملی و بین المللی که در زمینه چاپ و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند، قدردانی و تشکر نمایم.

در اخیر از خداوند منان استدعا دارم که به لطف بی پایان خود، ما را در تحقق آرمانهای مقدس معارف یاری رساند. إنه سمیع قریب مجیب.

دکتور اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف



فهرست عنوان‌ها

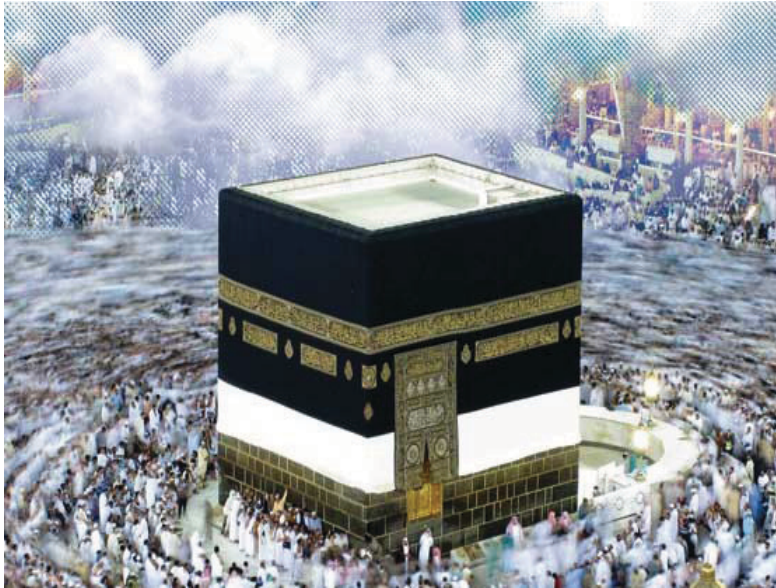
شماره	عنوان	صفحه	ساعت‌های درسی
۱	ستایش خداوند ﷻ	۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲	نعت	۵	تدریس در سه ساعت درسی
۳	حضرت عثمان <small>رضی الله عنه</small>	۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴	علم	۱۱	تدریس در سه ساعت درسی
۵	کتاب و مطالعه	۱۵	تدریس در سه ساعت درسی
۶	سیر علمی	۱۹	تدریس در سه ساعت درسی
۷	استاد مهربانم	۲۳	تدریس در سه ساعت درسی
۸	اولین مکتب دختران در کشور	۲۷	تدریس در سه ساعت درسی
۹	فعل و زمان‌های آن	۳۱	تدریس در سه ساعت درسی
۱۰	کار	۳۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۱	حکایت	۳۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۲	اندرزها	۴۱	تدریس در سه ساعت درسی
۱۳	نام من چیست؟	۴۳	تدریس در سه ساعت درسی
۱۴	صلح	۴۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۵	شهد یا غسل	۴۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۶	ورزش و صحت	۵۳	تدریس در سه ساعت درسی
۱۷	غذاهای مفید	۵۵	تدریس در سه ساعت درسی
۱۸	خطرهای ماین	۵۹	تدریس در سه ساعت درسی
۱۹	پیرمرد کلاه‌فروش	۶۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲۰	آمنه فدوی	۶۵	تدریس در سه ساعت درسی
۲۱	قید	۶۹	تدریس در سه ساعت درسی
۲۲	حقوق زن	۷۳	تدریس در سه ساعت درسی
۲۳	نصیحت پدر	۷۸	تدریس در سه ساعت درسی

شماره	عنوان	صفحه	ساعت‌های درسی
۲۴	مادر	۸۱	تدریس در سه ساعت درسی
۲۵	حکایت	۸۵	تدریس در سه ساعت درسی
۲۶	اتحاد	۸۹	تدریس در سه ساعت درسی
۲۷	ایثار و فدا کاری	۹۳	تدریس در سه ساعت درسی
۲۸	روباه و زاغ	۹۷	تدریس در سه ساعت درسی
۲۹	اسراف	۹۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۰	ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی	۱۰۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۱	عمل خالص	۱۰۷	تدریس در سه ساعت درسی
۳۲	وطن	۱۰۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۳	کابل	۱۱۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۴	کلمه‌های مترادف و متضاد	۱۱۷	تدریس در سه ساعت درسی
۳۵	قصر دارالامان	۱۱۹	تدریس در سه ساعت درسی
۳۶	ماشین چاپ	۱۲۳	تدریس در سه ساعت درسی
۳۷	چگونه شهر خود را پاک نگه‌داریم؟	۱۲۶	تدریس در سه ساعت درسی
۳۸	ولایت هرات	۱۲۸	تدریس در سه ساعت درسی
۳۹	منار جام	۱۳۱	تدریس در سه ساعت درسی
۴۰	کندهار	۱۳۳	تدریس در سه ساعت درسی
۴۱	ادیسن	۱۳۶	تدریس در سه ساعت درسی
۴۲	صنعت‌های دستی	۱۳۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴۳	ابو علی سینا بلخی	۱۴۲	تدریس در سه ساعت درسی
۴۴	عبدالعلی مستغنی	۱۴۶	تدریس در سه ساعت درسی
۴۵	لطیفه	۱۴۹	تدریس در سه ساعت درسی
۴۶	ابریشم	۱۵۲	تدریس در سه ساعت درسی



ستایش خداوند جَلَّالٌ عَظِيمٌ

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد نشانه‌های قدرت خداوند جَلَّالٌ عَظِيمٌ معلومات بیشتر به دست آرند.



پرسش‌ها

- ۱- آیا گفته می‌توانید تصویر بالا کجا را نشان می‌دهد؟
- ۲- چرا باید کارها را با نام خداوند جَلَّالٌ عَظِيمٌ آغاز کنیم؟

نام حق بر زبان همی رانیم

که به جان و دلش همی خوانیم

مالک و صانع و قدیم و حکیم

خالق و رازق و رؤوف و رحیم

هر چه هست از بلندی و پستی

همه زو یافت صورت هستی

داد ما را کتاب تا خوانیم

کرد ما را خطاب تا دانیم

هر چه او گفت آن کنیم همه

طاعت او به جان کنیم همه

آنچه او گفت غیر از آن کردن

نیست سودی، به جز زیان کردن

روز و شب طالب قبول وی ایم

پیرو و امت رسول وی ایم

"نظامی گنجه بی"



بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را از متن درس بیرون‌نویس کنید.

دو بیت اول شعر را املا بنویسید.

بشنو و بگو

به خوانش و معنا نمودن متن درس توسط معلم گرامی گوش فرا دهید.

در گروه‌ها راجع به مفهوم درس بحث کنید؛ سپس نتیجه را یک یک نفر از هر گروه به دیگران بگویید.

کی می‌تواند بگوید ما چرا خداوند جَلَّ جَلَالُهُ را عبادت می‌کنیم؟

هر گاه انسان از اوامر خدای مهربان سرکشی کند با چه سرنوشتی مواجه می‌شود؟

به دوستان بگو

به هر انسان لازم است تا در برابر نعمت‌هایی که خداوند جَلَّ جَلَالُهُ برایش عطاء نموده است شکر گزار باشد و او را ثنا و ستایش گوید. هر چند خداوند جَلَّ جَلَالُهُ به این ثنا و ستایش نیازی ندارد؛ اما انسان باید کمال بنده گی خود را با شکر و ستایش بیان کند.

نغتها

شماره	نغت	معنا
۱	رؤوف	بسیار مهربان
۲	رحیم	رحم کننده
۳	خالق	پیدا کننده
۴	رازق	روزی دهنده
۵	زیان	ضرر، خساره



کتابخانه گی

شعر را در کتابچه‌های خود رو نویس کرده، حفظ کنید.

نعت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت

حضرت محمد ﷺ معلومات به دست آرند.



پرسش‌ها

- ۱- در تصویر کجا را می بینید؟
- ۲- در مورد شخصیت حضرت محمد ﷺ چه می دانید؟
- ۳- آیا می دانید حضرت محمد ﷺ برای ما چه آورده است؟



محمد شه انبیا و رسل

که در بنده گی او بود، به ز کُل

بیاورد بر ما، پیام خدا

دگر سنت خود نهاده به جا

بیاموخت بر ما، ره بنده گی

رهانید ما را، ز شر منده گی

جهادی که بر ما گذاشت از کرم

نجات همه مؤمنان شد ز غم

دمادم ز ما، این درود و نیاز

شب و روز، در پنج وقت نماز

به آل و به اصحاب او، اجمعین

رسانی خدا یا! الی یوم الدین

«بیرنگ کوه دامن»



✦ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

✦ متن درس را به نوبت بخوانید و معنا کنید.

✦ واژه‌های جدید را در جمله به کار برده، روی تخته بنویسید.



بشنو و بگو

✦ کی می‌تواند شعر را درست بخواند و معنا کند؟

✦ آیا چند صفت حضرت محمد ﷺ را بیان کرده می‌توانید؟

✦ نعتیه‌ها کدام موضوعات را در بر می‌گیرند؟

✦ در گروه‌ها پیرامون شخصیت و صفتهای حضرت محمد ﷺ معلومات ارائه

کنید.



به دوستانت بگو

✦ حضرت محمد ﷺ آخرین پیامبران الهی است که در سال ۶۱۱ م. به پیامبری

مبعوث گردید. قرآن کریم آخرین کتاب آسمانی می‌باشد که به وی نازل شده

است.

نعتیه: به اشعار گفته می‌شود که در وصف حضرت محمد ﷺ سروده شده باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	رُسل	پیامبران
۲	کرم	بخشش
۳	أجمعین	همه
۴	سنت	روش، طریقه
۵	رهانید	خلاص کرد
۶	یوم الدین	روز آخرت



کتابخانه گی

در مورد اخلاق و روش حضرت محمد ﷺ چهار سطر بنویسید.



حضرت عثمان رضی الله عنه

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، اسم‌ها را در متن نشان داده بتوانند و پیرامون شخصیت حضرت عثمان رضی الله عنه آگاهی به دست آرند.



☆ در مورد خلفای راشدین چه می‌دانید؟

☆ آیا می‌دانید حضرت عثمان رضی الله عنه چندمین خلیفه اسلام بود؟

حضرت عثمان رضی الله عنه یکی از بزرگان صحابه کرام و خلیفه سوم اسلام است. اسم پدر شان عفان بود. حضرت عثمان رضی الله عنه اخلاق نیک و پسندیده داشت. او بسیار باحیا و حلیم بود، در زنده گی خود هیچ وقت به کسی سخن بد نگفته بود. در زمان خلافت وی قرآن کریم جمع و ترتیب گردید، از آن سبب ایشان را جامع القرآن نیز می‌نامند. حضرت عثمان رضی الله عنه بسیار با سخاوت بود و دارایی خود را در راه اسلام مصرف کرد.

مردم کشور ما در زمان خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه به دین اسلام مشرف شدند. حضرت عثمان رضی الله عنه بعد از دوازده و نیم سال خلافت توسط گروهی از شورشگران و فتنه جویان به شهادت رسید.



بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه خوانده، اسم‌های آن را در کتابچه‌های خود رو نویس کنید.

برای هر یک از اسم‌های به کار رفته در متن درس، روی تخته یک یک جمله بنویسید.

جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید و زیر اسم‌های آن خط بکشید.

۱- عالم بی عمل زنبور بی عسل.

۲- مشک آن است که خود بوید، نه آن که عطار گوید.

۳- نادان مثل طبل است بلند آواز و میان تهی.

بشنو و بگو

حضرت عثمان رضی الله عنه کی بود؟

نام پدر حضرت عثمان رضی الله عنه را بگویید؟

حضرت عثمان رضی الله عنه برای پیشرفت دین اسلام کدام کارهای ارزشمندی را انجام داد؟

در گروه‌ها پیرامون شخصیت حضرت عثمان رضی الله عنه صحبت کنید.

آیا می‌دانید اسم چیست؟

به دوستانت بگو

اسم آن جزء سخن را گویند که برای نامیدن شخصی، چیزی یا حیوانی به کار

رود؛ مانند: عثمان، اسلام، عالم، مشک، طبل، زنبور و غیره.

لغت‌ها

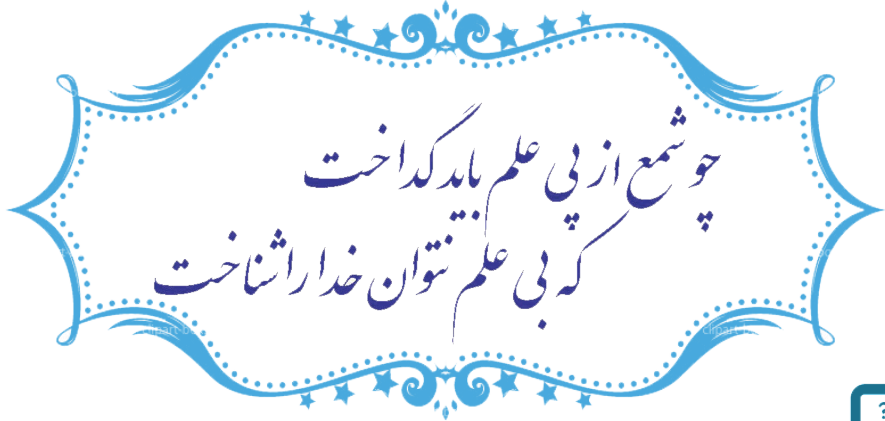
شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	حلیم	نرم خوی و بردبار	۲	سخاوت	بخشش

کارخانه‌گی

متن درس را دقیق بخوانید و خلاصه آن را در کتابچه‌های خود بنویسید.

علم

هدف: شاگردان متن را درست بخوانند، بنویسند، به ارزش و اهمیت علم پی ببرند.



به نظر شما آموختن علم چه ارزش دارد؟

چرا آموختن علم برای مرد و زن مسلمان فرض است؟

بهترین چیزی که در زنده‌گی، برای انسان عزت و آبرو می‌بخشد

علم است؛ چنانچه بزرگان و دانشمندان در مورد ارزش علم سخنان

زیاد بیان نموده‌اند؛ طور نمونه به چند گفته‌یی از آن‌ها توجه

کنید.

علم نور الهی است که به قلب انسان فرو می‌آید.

علم درختی است که ثمر آن عمل می‌باشد.

❖ علم گنجی است که هر قدر از آن مصرف کنیم، کم نمی شود.
آموختن علم بر هر مرد و زن مسلمان فرض می باشد؛ پس بر ما لازم
است تا در راه آموختن علم کوشا باشیم و دانش کسب شده خود را
در خدمت دیگران قرار دهیم.

ارزش انسان ز علم و معرفت پیدا شود

بی هنر گر دعوی بیجا کند رسوا شود

در مسیر زنده گی هرگز نمی افتد به چاه

با چراغ دین و دانش گر بشر بینا شود

آدمی هرگز نمی بیند ز سنگینی گزند

از سبک مغزی بشر چون سنگ پیش پا شود

سر فرو می آورد هر شاخه از بار آوری

می کند افتاده گی انسان اگر دانا شود

قیمت گوهر شود پیدا بر گوهر شناس

قدر ما، در پای میزان عمل پیدا شود

«خسرو نیشاپوری»



بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید. ❖

متن درس را با آواز مناسب به نوبت بخوانید. ❖

واژه‌های مشکل درس را به کمک معلم معنا کنید. ❖

بیت زیر را به نثر تبدیل کنید. ❖

چو شمع از بی علم باید که اذخست
که بی علم نتوان خدا را شناخت

بشنو و بگو

برای کلمه‌های (علم، ثمر و گداخت) جمله بگویید؟ ❖

اگر اندرزی در مورد علم یاد دارید، بگویید. ❖

آموختن علم در زنده گی چه اهمیت دارد؟ ❖

اندرز (علم درختی است که ثمر آن عمل می‌باشد) چه مفهوم دارد؟ ❖


به دوستان بگو

علم گنجی است که هر قدر از آن مصرف کنیم کم نمی‌شود. ❖

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	گداخت	ذوب شد یا آب شد
۲	عزت	عزیز و گرامی شدن
۳	کوشا	کوشش کننده
۴	گوهر	سنگ قیمتی، اصل و نژاد
۵	معرفت	علم و دانش
۶	بار	ثمر، حاصل
۷	سبک مغز	نادان



یک مقاله در مورد علم بنویسید. 

کتاب و مطالعه


هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، به اهمیت کتاب و مطالعه در زنده گی پی ببرند و ضمیر را نشان داده بتوانند.



پرسش‌ها 

در تصویر بالا چه می‌بینید؟ 

آیا می‌دانید مطالعه چه فایده‌ها دارد؟ 

به نظر شما چه نوع کتاب‌ها را باید مطالعه نماییم؟ 

دانش و علمی را که از طریق مطالعهٔ کتاب‌ها آموخته ایم، نتیجهٔ کوشش و زحمت گذشته‌گان ما است که در طول سال‌ها چیزهای نو را به وجود آورده و در مورد آن کتاب‌ها نوشته اند. اگر کتاب نمی‌بود، تمام علوم پس از مدتی فراموش می‌شد. امروز ما توسط کتاب و مطالعهٔ آن از نتیجهٔ کوشش‌های دانشمندان اطلاع حاصل می‌کنیم. کتاب، بهترین دوست ما است که از مطالعهٔ آن، علم و دانش را می‌آموزیم و از تمام مسایل دینی و دنیایی آگاه می‌شویم؛ پس باید به مطالعهٔ کتاب‌های اخلاقی و آموزنده، خود را عادت بدهیم؛ زیرا کتاب و مطالعه غذای همه ارزش‌های انسانی بوده و روشنایی بخش باور، ایمان، بینش و شناخت ما نسبت به شناخت جهان است. و در نگهداری آن‌ها توجه زیاد داشته باشیم.

اینس گنج‌تنهایی کتاب است فروغ صبح دانایی کتاب است

«سنایی غزنه‌یی»



✧ متن درس را خاموشانه بخوانید و ضمیرها را از آن بیرون‌نویس کنید.

✧ متن درس را با آواز بلند بخوانید.

✧ سه جمله روی تخته بنویسید که در آن‌ها ضمیر به کار رفته باشد.

جای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب داخل چوکات پر نمایید.

آنها
ما
من
او

- مطالعه کتاب‌های ادبی را خوش دارم.

- در خانه درس می‌خوانند.

- کتاب‌های خود را باید پاک نگاه کنیم.

- هر روز کتاب می‌خواند.



بشنو و بگو

مطالعه کتاب چه موضوعات را برای ما می‌آموزاند؟

در مورد ارزش مطالعه چند جمله بگویید؟

مفهوم بیت‌های پایان متن درس را بیان کنید.

در گروه‌ها پیرامون اهمیت مطالعه با هم صحبت کنید.



به دوستان بگو

ضمیر کلمه‌یی است که جانشین اسم گردیده، از تکرار آن جلوگیری می‌کند؛

مثلاً: در جمله زیر کلمه (او) ضمیر می‌باشد.

- احمد شاگرد صنف پنجم است؛ او یک شاگرد لایق می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	علوم	جمع علم
۲	فروغ	روشنایی
۳	انیس	همدم، هم صحبت
۴	دانشمند	عالم
۵	اطلاع	خبر



واژه‌های فروغ، همدم و دانشمند را در جمله‌های مناسب به کار برده در کتابچه‌های خود بنویسید.

سیر علمی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند به سیر علمی علاقه مند شده، به اهمیت آن پی ببرند.



پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

آیا تا به حال به سیر علمی رفته اید؟

به نظر شما سیر علمی چه اهمیت دارد؟

معلم ساینس با شاگردان وعده کرده بود که آن‌ها را به باغ وحش
ببرد تا با حیوان‌های مختلف و خواص آن‌ها آشنا شوند.
روز بعد معلم همراه با شاگردان روانه باغ وحش شدند؛ زمانی که
آنجا رسیدند، مسؤول باغ وحش آن‌ها را رهنمایی کرد تا از بخشی
که خزنده‌گان در آنجا نگهداری می‌شد دیدن نمایند.
معلم به شاگردان گفت: اگر سؤالی داشته باشید، می‌توانید
پرسید.

احمد پرسید: چرا این‌ها را خزنده‌گان می‌گویند؟

معلم گفت: این حیوان‌ها را به دلیل این که در وقت حرکت به
سینه راه می‌روند به نام خزنده‌گان یاد می‌کنند.

محمود پرسید: در جهان چند نوع خزنده وجود دارد؟

معلم: در جهان انواع زیاد خزنده‌گان وجود دارد که مشهورترین
آن‌ها عبارت‌اند از: مار، چلیپاسه، تمساح، سنگ‌پشت، سوسمار و غیره.

بعد معلم پیرامون انواع خزنده‌گان و حیوان‌های اهلی و وحشی
به شاگردان معلومات ارائه کرد.

بعد معلم به شاگردان گفت: امروز وقت ما و شما تمام شده
است، بخش‌های دیگر را در آینده می‌بینیم.

شاگردان از این سیر علمی، خیلی خوش و راضی بودند، پس
از رسیدن به مکتب، معلم به شاگردان وظیفه داد تا چشم دیدهای



خود را در کتابچه‌هایشان بنویسند؛ سپس شاگردان از معلم صاحب
سپاس‌گزاری نموده، خواهش کردند تا آن‌ها را در آینده نیز به سیر
علمی ببرد.

بخوان و بنویس

✧ متن درس را خاموشانه بخوانید ضمیر های را که در آن به کار رفته است،
بیرون‌نویس کنید.

✧ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

✧ سه جمله در مورد سیر علمی بنویسید که در آخر آن‌ها نشانه سؤالیه به کار
رفته باشد.

بشنو و بگو

✧ شما تا به حال به کدام جای تاریخی یا کدام ولایت باستانی سفر داشته اید؟

✧ چرا معلم ساینس شاگردان را به باغ وحش برد؟

✧ شاگردان در باغ وحش راجع به کدام چیزها معلومات به دست آوردند؟

به دوستانت بگو

✧ برای این که در مورد چیزهایی که می‌آموزیم آگاهی بیشتر پیدا کنیم، نیاز
است تا آن‌ها را مشاهده کنیم. سیر علمی می‌تواند ما را در این زمینه کمک زیاد
کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	خواص	جمع خاصیت
۲	سیر	گردش
۳	پیرامون	اطراف، گرداگرد
۴	مسئول	عهده دار



در باره اهمیت سیر علمی آنچه می‌دانید بنویسید.

استاد مهربانم

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، به مقام والای معلم ارج بگذارند و کلمه‌های متضاد را در متن تشخیص دهند.



پرسش‌ها

- ❖ در تصویر چه می‌بینید؟
- ❖ آیا می‌دانید معلم بالای ما چه حقوقی دارد؟
- ❖ به نظر شما چرا معلمان خویش را احترام می‌کنیم؟

استاد مهربانم، ای دوست تر زجانم
باشم به خدمت تو، تا زنده در جهانم
با لطف و مهربانی، با صد شیرین زبانی
الفاظ خوب و دلکش، بنهادی در دهانم
از راه دین یزدان، از احمد و زقرآن
درسی که دادی بر من، با ذوق دل بخوانم
تاریک بود دماغم، خاموش بود چراغم
از نور دانش تو، روشن شده روانم
من زار و خسته بودم، با جهل بسته بودم
خود را ز فیض علمت، از جهل می رهانم
فرموده است بزرگان، از دین پاک سبحان
حق تو برتر آمد، از جمله دوستانم
از لطف و شفقت تو، از کیف صحبت تو
زیبا و دلنشین است، بهار و هم خزانم
دایم به احترامت، خواهم بلند نامت
برتر کند مقامت، مولای مهربانم
"بیرنگ کوهدامنی"

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید. ❖

یک یک بیت شعر را به نوبت خوانده، معنا کنید. ❖

دو بیت نخست شعر را روی تخته املا بنویسید. ❖

متضاد کلمه‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید: ❖

مهربانی تاریک جهل زیبا

بشنو و بگو

پیام شعر را با زبان ساده بیان کنید. ❖

کی می‌تواند متضاد کلمه‌های (مهربان و زیبا) را بیان کند؟ ❖

در مورد مقام والای معلم آنچه می‌دانید، بیان کنید. ❖

به دوستانت بگو

کلمه‌هایی که دارای معنای مقابل یا ضد هم باشند، ضد معنا یا متضاد نامیده ❖

می‌شوند؛ مانند: سیاه - سفید، بلند - پست، روشن - تاریک و غیره.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	الفاظ	جمع لفظ
۲	شفقت	مهربانی
۳	یزدان	خداوند عزوجل
۴	خسته	مانده
۵	فیض	برکت
۶	سبحان	پاک از بدی
۷	دلکش	دل پذیر، جذاب
۸	دلنشین	دلچسپ
۹	برتر	بالا تر
۱۰	مولا	آقا، سرور



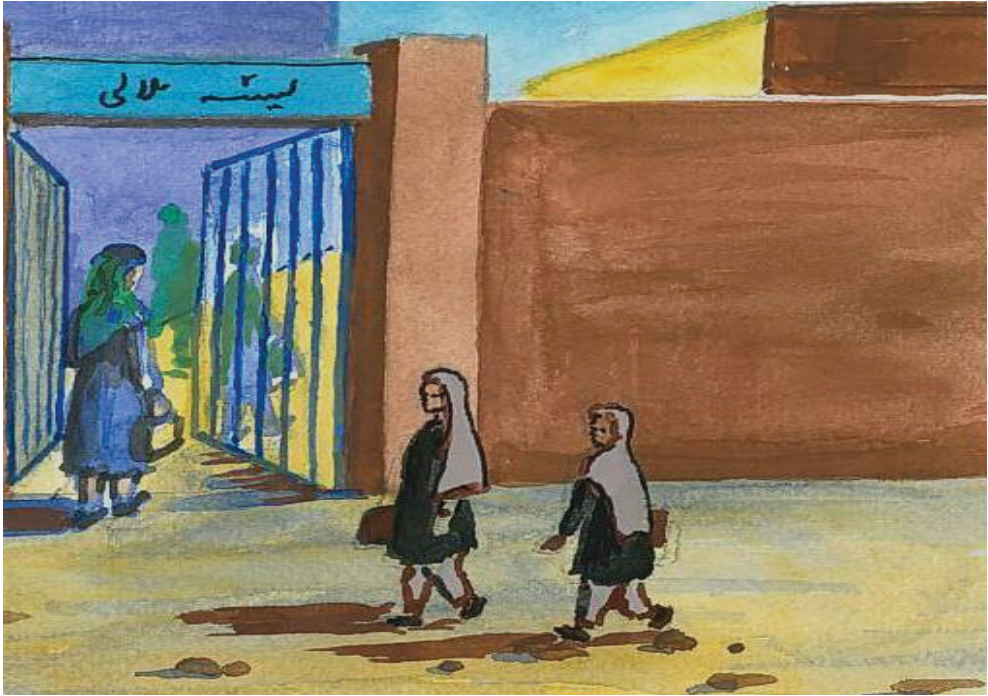
کارخانه گی

شعر را به نثر تبدیل نموده، ضد کلمه‌های (خوب، تاریک و برتر) را در کتابچه‌های

خود بنویسید.

اولین مکتب دختران در کشور

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد ایجاد نخستین مکتب دختران در کشور آگاهی حاصل کنند.



پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

نام چند مکتب دختران را می‌دانید بگویید؟

کدام مکتب دختران در منطقه شما قرار دارد؟ نام بگیرید.

سرزمین باستانی ما افغانستان (آریانای قدیم) از گذشته‌ها مهد

علم و دانش بوده، آموزش و پرورش در آن ریشه عمیق دارد. قبل

از ظهور اسلام آموزش و پرورش در ادیان مختلف وجود داشت، که محل آن دربارشاهان، عبادتگاهها و بعضی جاهای دیگر بود. در کشور ما، مکتبها و کتابخانهها در قرن چهارم هـ. ق تأسیس گردید پسران و دختران نزد علما به فراگیری علوم می پرداختند؛ اما در این دورهها به آموزش دختران به شکل رسمی توجه صورت نگرفته بود. امانالله خان در تاریخ افغانستان اولین پادشاهی بود که به آموزش و پرورش دختران توجه جدی نمود و در پرتو آیات قرآن کریم و تعلیمات اسلام در مورد کسب علم و دانش برای همه مسلمانان، فرمان ایجاد مکتبی برای دختران را صادر کرد.

اولین مکتب دختران به همت ملکه ثریا، خانم غازی امانالله خان در سال ۱۲۹۹ هـ. ش. به نام «عصمت» در شهر آرای کابل تأسیس گردید که بعدها به نام «مستورات»؛ سپس به نام «ملالی» مسمی گردید. ملکه ثریا با پنجاه نفر از زنان تحصیل یافته افغانستان مصمم شدند تا آموزش و پرورش دختران کشور را رشد دهند که امروز شاهد تعداد زیاد مکتبهای دختران در کشور هستیم.

به آموختن گر ببندی میان ز دانش روی، بر سپهر روان
توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر بُرنا بود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های ((تأسیس، مسمی، همزمان، خشم و علم پرور)) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

اولین مکتب دختران در کشور، کجا و توسط کی تأسیس گردید؟

مفهوم بیت‌های پایان متن درس را بیان کنید.

اولین مکتب دختران در کشور، در کدام سال تأسیس گردید؟



به دوستان بگو

سرزمین باستانی ما در زمان‌های گذشته آریانا نامیده می‌شد، این سرزمین از همان آغاز، مهد علم و دانش بوده، تا این که در سال ۱۹۲۱م برای نخستین بار نظر به فرمان امان‌الله‌خان نخستین مکتب دختران به نام عصمت در کشور تأسیس گردید. از آن به بعد آموزش و پرورش دختران به گونه رسمی آغاز شد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	تأسیس	اساس گذاشتن
۲	محبوب	دوست داشتنی
۳	کسب	حاصل کردن
۴	دانش پرور	علم دوست
۵	بُرنا	نو جوان، دلاور
۶	میان	کمر
۷	مصمم	تصمیم گرفتن به کاری



کارخانه گی

زیر عنوان مکتب در کتابچه‌های خود یک مقاله بنویسید.

فعل و زمان‌های آن

هدف: شاگردان فعل را بشناسند و زمان‌های آن را بدانند و آن را در جمله تشخیص کرده بتوانند.



پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

کی می‌تواند جمله بالا را بخواند؟

به نظر شما کلمه‌های (دیدم، می‌بینم و خواهم دید) اسم اند یا فعل؟

یک صبح در هوای دلپذیر بهاری به راه **افتادیم**. بعد از دو ساعت به دامنه کوه **رسیدیم**. تماشای قله و نفس کشیدن در هوای پاکیزه و لطیف کوهستان لذت بخش **بود**. بوی سبزه‌های وحشی و صدای دل نشین آبشاری که در دامنه کوه روان **بود** به ما نشاط و شادی **بخشید**. خانواده‌هایی که به دامنه کوه **آمده بودند** نیز شاد به نظر **می‌رسیدند**. آموزگار به ما **گفته بود**: «به همه چیز خوب نگاه کنید تا زیبایی‌های طبیعت و آفریده‌های خداوند را بهتر **بینید** ما از دیدن همه زیبایی‌ها لذت بردیم و من چند جمله در توصیف زیبایی‌هایی دامنه کوه و منظره آن نوشتم.

◆ فعل چیست؟

فعل آن جزء سخن است که به انجام کاری یا بیان حالتی، در یک زمان معین دلالت می‌کند. فعل به پرسش‌های (چه می‌کند، چه کرد، چه شد و چه می‌شود) پاسخ می‌دهد.

زمان‌های فعل: فعل از نگاه زمان به سه قسم است:

زمان حال: آرزو قدم **می‌زند**.

زمان ماضی یا گذشته: حمید خط **نوشت**.

زمان مستقبل یا آینده: پروین **خواهد آمد**.



☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و به واژه‌های که رنگ آن‌ها تغییر دارد دقت کنید.

☆ واژه‌های (افتادیم، رسیدیم، بود، و بخشید) را از متن درس پیدا نموده در جمله به کار برید.

در جمله‌های زیر کدام کلمه‌ها فعل را نشان می‌دهند نام بگیرید.

- آن‌ها به خانه ما آمدند.

- من هر روز به مکتب می‌روم.

- فردا نامه را به برادرم می‌فرستم.

فعل رفت را در سه زمان به کار برده روی تخته بنویسید.



بشنو و بگو

☆ فعل را تعریف کرده، با مثال واضح سازید.

☆ جمله‌های زیر را با دقت بخوانید و بگویید جمله‌های زیر کدام کار را نشان

می‌دهد؟

- احمد کتاب می‌خواند.

- فریبا مجله خواند.

- عبدالله روزنامه خواهد خواند.

❖ به تصویرها نگاه کنید و در مورد آنها چند سطر در کتابچه های خود نوشته و

زیر فعل های آن خط بکشید.



به دوستانت بگو

❖ وقتی ما صحبت می کنیم آوازه‌ها، حرف‌ها، کلمه‌ها و جمله‌ها را به کار می‌بریم تا

بتوانیم به واسطه آن هدف خود را به دیگران بفهمانیم. آن جزء زبان که توسط آن

کاری را مشخص می‌کنیم یا حالتی را نشان می‌دهیم به نام فعل یاد می‌شود کسی

که کاری را انجام می‌دهد به نام فاعل یاد می‌شود. فعل دارای سه زمان است.

گذشته، حال و آینده.



کارخانه‌گی

تعریف زمان‌های فعل را حفظ کرده، مقاله‌یی در مورد بهار بنویسید و فعل را

در آن مشخص کنید.

کار و کوشش

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، پیرامون اهمیت کار معلومات به دست آورده، به ارزش آن پی ببرند و کلمه‌های هم ریشه ساخته بتوانند.



پرسش‌ها
در تصویر چه می‌بینید؟

به نظر شما کار چه فایده دارد؟

پیشرفت و ترقی جامعه انسانی وابسته به سعی، تلاش و کار افراد آن است؛ چنانچه حکایت زیر این موضوع را بیان می‌کند که انسان‌ها تا چه اندازه باید همت بلند داشته باشند و به آموختن علم و هنر و انجام کار مبادرت ورزند.

هر انسان به کار و تلاش نیازمند است تا به واسطه آن بتواند ضروریات زنده‌گی خود و دیگران را تأمین کند.

به راهی در، سلیمان دید موری
که با پای ملخ می کرد زوری
به زحمت خویش را هر سو کشیدی
وزان با دیگران، هر دم خمیدی
به کندی گفتش ای مسکین نادان!
چرایی فارغ از مُلک سلیمان
بیا زین ره به قصر پادشاهی
بخور در سفره ما هر چه خواهی
مکش بیهوده این بار گران را
میازار از برای جسم، جان را
بگفت: از سور کمتر گوی با مور
که موران را قناعت بهتر از سور
نیفتد با کسی ما را سر و کار
که خود هم توشه داریم و هم انبار
مرا امید راحت‌هاست زین رنج
من این پای ملخ ندهم به صد گنج
گرت همواره باید کامگاری
ز مور آموز رسم بردباری

مرو راهی که پایت را ببندند
 مکن کاری که هشیاران بخندند
 چه در کار و چه در کار آزمودن
 نباید جز به خود محتاج بودن
 هر آن موری که زیر پای زوریست
 سلیمانست، کاندرا شکل موریست

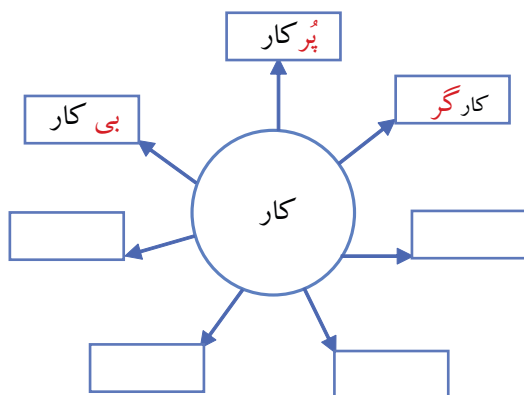
«پروین اعتصامی»



متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آنرا بیرون‌نویس کنید.

شعر را به نوبت بخوانید و معنا کنید.

برای کلمه کار چند کلمه هم‌ریشه آن را روی تخته بنویسید؛ مانند:



مفهوم شعر را بیان کنید.

در آغاز واژه کار پیشوندهای (بی، پر، گل) را اضافه نموده کلمه‌ها را بخوانید.

کار..... کار..... کار.....

در گروه‌ها راجع به ارزش کار صحبت کنید.



به دوستان بگو
 سلیمان علیها، از پیامبران الهی است که زبان حیوانها را می دانست.

پروین اعتصامی از جمله شاعران معاصر ایران می باشد.

هم ریشه یا هم خانواده کلمه‌هایی را می گویند که از یک ریشه گرفته شده باشند
 و حرف‌های اصلی آن کلمه در کلمه‌های هم ریشه اش پشت سر هم بیاید؛ مانند:
 (تَحْمَل، حَمَل، حَامِل)

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مور	مورچه
۲	مسکین	درمانده، بینوا
۳	ملک	دارایی
۴	سفره	دسترخوان
۵	سور	مهمانی، جشن
۶	توشه	خوردنی، غذا
۷	انبار	جای نگهداری غله
۸	کاندر	مخفف که در



شعر را حفظ کنید و چهار جمله در مورد اهمیت کار در کتابچه‌های خود

بنویسید.

حکایت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم حکایت را بدانند و فعل را در متن تشخیص کرده بتوانند.



آیا می‌دانید کار و زحمت کشتی چه خوبی‌ها دارد؟

به نظر شما نهال شانی چه فایده دارد؟

پادشاهی از راه می‌گذشت؛ دید یک مرد سالخورده مصروف
نهال شانی است، پادشاه گفت:

ای پیرمرد تو زحمت بی‌فایده می‌کشی! ثمر این درخت را
نخواهی خورد. مرد سال خورده، مقصود پادشاه را فهمید و گفت:
دیگران کشتند، ما خوردیم. ما می‌کاریم تا دیگران بخورند. پادشاه از
شنیدن جواب پیرمرد، بسیار خوش شد و به او بخشش داد.

حکایت بالا، ما را به کار و کوشش تشویق می‌کند و به ما می‌فهماند
که باید قدر زحمتهای گذشته‌گان را بدانیم و یقین داشته باشیم
که آینده‌گان هم، قدر زحمت ما را خواهند دانست.

اگر دهقان این دشت و دیاریم نباید بذر پرباری بکاریم
بگیرد نسل دیگر حاصلش را اگر ما حاصلش را برنداریم

« داوود سرمد »

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های جدید را در جمله‌های مناسب به کار برده روی تخته بنویسید.

دو سطر متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو

به معنای واژه‌های مشکل توسط معلم گوش فرا دهید.

مفهوم حکایت را به زبان ساده بیان کنید.



به دوستانت بگو

کار و تلاش انسان باید برای آسایش خودش و دیگران باشد؛ چنانچه، دیگران

کشتند ما خوردیم، ما می‌کاریم تا دیگران بخورند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سالخورده	پیر، مسن
۲	ثمر	حاصل، میوه
۳	مقصود	قصد شده

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌های خود رو بنویس و معنای واژه‌ها را حفظ کنید.

اندرزها

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و مفهوم نصایح بزرگان را دانسته، آن را سر مشق در زنده گی خود قرار دهند.

پرسش‌ها

- ☆ به نظر شما پند و اندرز چگونه سخنان را می گویند؟
 - ☆ آیا می دانید گوش دادن به سخنان بزرگان چه اهمیت دارد؟
 - ☆ اگر اندرزی را به یاد دارید بگویید؟
- ۱- خدا پرستی آن است که خود پرستی را رها کنی.
(شمس تبریزی)
 - ۲- شر با شر خاموش نمی شود؛ چنانکه آتش با آتش.
(لقمان حکیم)
 - ۳- زینت انسان سه چیز است، علم، محبت و آزاده گی.
(افلاطون)
 - ۴- امید برای بشر مانند بال برای پرندگان است.
(وکتور هوگو)
 - ۵- خوبی را به نیکی پاداش بده و بدی را به عدالت.
(کنفوسیوس)
 - ۶- افتاده گی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب زمینی که بلند است
(گلستان، سعدی)
 - ۷- مردی نبود فتاده را پای زدن گر دست فتاده یی بگیری، مردی
(پوریای ولی)

بخوان و بنویس

♦ درس را خاموشانه بخوانید.

♦ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

♦ اندرزهای زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید و جاهای خالی آن را با کلمه‌های مناسب تکمیل کنید.

- خداپرستی آن است که _____ را رها کنی.

- زینت انسان سه چیز است _____

- امید برای بشر مانند _____ برای _____ است.



♦ مفهوم اندرز زیر را بیان کنید.

- مردی نبود فتاده را پای زدن گر دست فتاده‌یی بگیری، مردی

♦ به خوانش و توضیح اندرزها توسط معلم گوش فرا دهید.

♦ بیت زیر را معنا کنید.

افتاده گی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب زمینی که بلند است
در گروه‌ها پیرامون مفهوم اندرزها صحبت کنید.



به دوستانت بگو

اندرزهای بزرگان نتیجه سال‌ها تجربه زنده گی آنها بوده و هر کدام آن می‌تواند

درس خوبی برای زنده گی ما باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	طالب	طلب کننده، جوینده
۲	فیض	بخشش
۳	شر	بد شدن، بدی کردن



کارخانه گی

اندرزها را در کتابچه‌های خود نوشته و حفظ کنید.

بیت‌هایی را که در بخش بشنو و بگو آمده است به حافظه بسپارید.

نام من چیست؟

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، مفهوم چیستان را دانسته و به گفتن و شنیدن آن‌ها علاقه مند شوند.



پرسش‌ها

آیا کسی برای شما چیستان گفته است؟

شما اگر چیستانی را به یاد دارید بگویید؟

آیا در کدام کتاب یا مجله چیستان خوانده اید؟

من از جمله میوه‌های مشهور افغانستان استم. خزان زمان فراوانی من است. رنگ سرخ و دانه‌های فراوان دارم. دارای ویتامین‌های زیادی استم. برای پاک ساختن خون، تقویت جگر، اعصاب و سیستم‌هاضمه مفید می‌باشم. در بیشتر ولایت‌های افغانستان، به خصوص در ولایت‌های: کندهار، کاپیسا، فراه، سمنگان، فاریاب و نیمروز فراوان پیدا می‌شوم.

۱۶۴

حال بگویید، نام من چیست؟

آب حیوان گرفته در منقار
بی زبان است و می‌کند گفتار

چیست آن طوطی شکر گفتار
بی دهان ست و راست می‌گوید

ح. ل. ه

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

سه سطر متن درس را یکی به دیگر املا بگویید.

بشنو و بگو

پاسخ چیستان‌ها را بگویید.

انار در کدام ولایت‌های افغانستان بیشتر پیدا می‌شود؟

خوردن انار چه فایده دارد؟

برای حرف‌های (الف - د) به ترتیب یک یک کلمه بگویید، طوری که یک شاگرد برای حرف الف یک کلمه بگوید؛ مانند: انار، شاگرد دومی کلمه انار را تکرار کرده برای حرف ب یک کلمه بگوید؛ مانند: برگ و شاگرد سوم هر دو کلمه را تکرار کرده برای حرف بعدی کلمه بسازد به همین گونه تا اخیر ادامه دهید.



به دوستان بگو

چیستان‌ها جزء ادبیات شفاهی یا مردمی بوده، برای سرگرمی و تقویت حافظه بیان می‌گردد.

به گروه‌ها تقسیم شده و در باره موضوعی با هم مشورت کنید. بعد یک نفر به نماینده گی از یک گروه موضوع را با حرکت‌های دست و صورت نشان دهد، هر گروهی که بتواند موضوع را تشخیص بدهد و در باره آن یک جمله بنویسد برنده شناخته می‌شود. فعالیت را به همین شکل ادامه دهید.

کارخانه گی

- یک، یک چیستان را از اعضای خانواده خود پرسیده آن را در کتابچه‌های خود بنویسید.

- چیستان دومی را به حافظه بسپارید.

صلح

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، روحیه صلح خواهی و دوری از خشونت در نهاد شان تقویت گردد.



پرسش‌ها

- آیا می‌دانید صلح در زنده‌گی انسان‌ها چه نقش دارد؟
- فکر کرده‌اید خشونت در زنده‌گی انسان چه تاثیر منفی بر جا می‌گذارد؟
- به نظر شما برای تأمین صلح چه کاری را انجام داده‌می‌توانیم؟

زنده‌گی اجتماعی انسان‌ها زمانی خوشایند است که همه افراد جامعه از مفهوم صلح آگاهی داشته باشند. صلح واقعی، نتیجه سلوک

و رفتار نیک مردم است که همه با محبت و نیت خیر با هم نوعان خود روابط نیک را در پیش گیرند. هر انسان باید صلح را از خود آغاز نموده، مزایای آن را در زنده‌گی فردی، خانواده‌گی و اجتماعی درک کند. جنگ، نزاع، نفاق، خشونت، بدبینی و اختلاف نتیجهٔ بد و تباه کننده دارد. جنگ‌های مسلحانه بدترین شکل خشونت است، که علاوه بر گرفتن جان تعداد زیادی از انسان‌ها، اقتصاد جوامع بشری را نیز برهم زده، خدمات صحی و معارف را ضعیف و مردم را به رنج‌های بی شمار مبتلا می‌گرداند؛ پس باید به جای آن مهربانی، نیک اندیشی، دوستی و اخلاق نیکو را در نهاد خود پرورش دهیم و با اخلاق و روش خوب با دیگران بر خورد نماییم. صلح، نعمت بزرگ خداوند جل جلاله است که انسان‌ها از برکت آن زنده‌گی آرام و با سعادت را نصیب می‌گردند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

در مورد اهمیت صلح و ضررهای خشونت چهار جمله روی تخته بنویسید.

جاهای خالی جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب تکمیل کنید.

۱- صلح واقعی نتیجه است.

۲- هر انسان باید صلح را از کند.

۳- انسان‌ها از برکت صلح در فضای زنده گی می‌کنند.



بشنو و بگو

☆ صلح در زنده گی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟

☆ کدام ارزش‌های زنده گی در فضای صلح آمیز خوب تر می‌تواند به وجود

آید؟

☆ خشونت باعث چه می‌شود؟



به دوستانت بگو

☆ صلح و آرامی یکی از نیازهای مبرم جامعه انسانی است که در فضای صلح و

آرامی انسان می‌تواند خوب بیاموزد، خوب زنده گی کند و جامعه خود را به اوج

ترقی برساند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	زنده‌گی اجتماعی	زنده‌گی دسته‌جمعی
۲	افراد	جمع فرد
۳	عاطفه	مهربانی، شفقت
۴	درک	فهم، آگاهی
۵	صلح	آشتی، سازش



کارخانه‌گی

در مورد صلح سه سطر در کتابچه‌های خود بنویسید.

شهد یا عسل

هدف: شاگردن متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون طریقه به دست آمدن عسل و فواید آن معلومات به دست آرند.



پرسش‌ها

- در تصویر چه می‌بینید؟
- به نظر شما شهد یا عسل چطور به دست می‌آید؟
- آیا فایده‌های شهد یا عسل را می‌دانید؟

شهد یا عسل، غذای شیرینی است که برای بدن خیلی فایده دارد. شهد از زنبور عسل به دست می آید. زنبورهای عسل خانه های شان را در جنگل و یا جاهایی که گل در آن زیاد باشد می سازند. طرز زنده گی زنبورهای عسل بسیار جالب و منظم می باشد. آن ها به شکل گروهی زنده گی می کنند. این زنبورها به سه گروه تقسیم می شوند، یکی: ملکه که زنبور مؤنث است و نسبت به دیگران از لحاظ جسامت و مقام بزرگ تر و کارش گذاشتن تخم می باشد. دسته دومی: زنبورهای مذکر اند که وظیفه آن ها صرف خوردن و خفتن است. دسته سومی زنبورهای کارگر اند.

زنبورهای کارگر در روزهای تابستان به جنگل ها و باغ ها پرواز می کنند و شیره گل ها را می مکند؛ بعد از آن که به لانه بر می گردند این شیره از بدن شان به شکل موم و عسل خارج می گردد که همین عسل غذای زمستانی زنبورها را تشکیل می دهد و انسان ها نیز از آن استفاده می نمایند. بعضی مردم در باغ هایی که گل دارد، کندو می سازند و زنبور عسل را نگهداری می کنند و از آن شهد، موم و عسل به دست می آید که؛ از شهد خالص برای خوردن و از موم برای ساختن شمع و بعضی کریم ها استفاده می شود.



بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و فعل‌های آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های (می‌کند، می‌دهد، می‌گردد، خوردن و خفتن) را در جمله‌های

مناسب به کار برده، روی تخته بنویسید.

از متن درس چهار جمله انتخاب کنید، در کتابچه‌های خود بنویسید و زیر

فعل‌های آن خط بکشید.

بشنو و بگو

شهد چه فایده دارد؟

شهد چگونه به دست می‌آید؟

از زنبور عسل چه فایده به دست می‌آید؟

پرورش زنبور عسل در بهبود اقتصاد کشور ما چه نقش دارد؟

در گروه‌ها پیرامون پرورش زنبور عسل در بهبود اقتصاد کشور بحث کنید.

به دوستان بگو

شهد ماده شیرینی است که از زنبور عسل به دست می‌آید. خوردن عسل برای

صحت فایده دارد.

پرورش زنبور عسل در رشد اقتصاد کشور کمک زیادی می‌نماید.

☆ کلمه‌های (می‌کند، می‌گردد، می‌شود و می‌باشد) نشان دهنده کار اند و به

نام فعل یاد می‌شوند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	خفتن	خوابیدن
۲	گروه	دسته

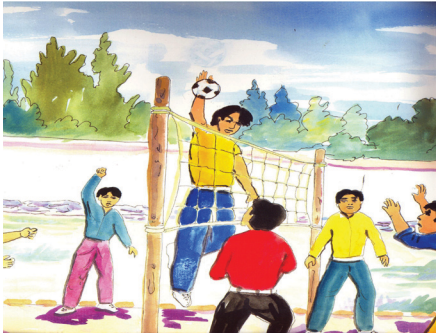


برای کلمه‌های (می‌باشد، می‌ماند و می‌کند) جمله‌های مناسب ساخته فعل را در

آن نشانی کنید.

ورزش و صحت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد اهمیت صحت مندی معلومات به دست آورده، فعل‌های مفرد و جمع را تشخیص کنند.



ورزش در سلامتی انسان چه نقش دارد؟

ورزش در سلامتی انسان نقش مهم دارد؛ پس هر کدام ما باید روزانه حداقل نیم ساعت ورزش کنیم. ورزش انواع گوناگون دارد؛ مانند: پیاده روی، دوش، فوتبال، والیبال، آب بازی و غیره. ورزش باید در هوای آزاد و پاک صورت گیرد. انسان ورزشکار همیشه صحت مند، قوی، شاداب و خوش برخورد می‌باشد.

برای این که صحت مند باشیم و به امراض گوناگون گرفتار نشویم باید نظافت را رعایت کنیم؛ بدن خود را همیشه با آب و صابون شسته، لباس‌های خود را پاک نگهداریم، بستر خواب خود را در برابر نور آفتاب قرار دهیم، کلکین‌های اتاق را جالی گرفته و گاه گاهی آن‌ها را باز کنیم تا هوای تازه و آفتاب داخل اتاق شود؛ همچنان برای این که خود را از بیماری‌های گوناگون به دور داشته باشیم باید واکسین‌های وقایه‌یی به ویژه واکسین‌های دوارن کودکی را تطبیق کنیم، این واکسین‌ها برای جلوگیری از امراض کشنده؛ مانند: سرخکان، فلج، چیچک، تیتانوس و سیاه سرفه باید به وقت و زمان آن صورت گیرد.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.
- متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- فعل‌های مفرد و جمع را از متن درس دریافت نموده، در کتابچه‌هایتان بیرون‌نویس کنید؛ مانند:
مفرد جمع
کنم کنیم
نام واکسین‌هایی را که می‌دانید روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

- به خوانش متن درس و توضیحات پیرامون اهمیت صحت‌مندی توسط معلم گرامی گوش دهید.
- رعایت نظافت در سلامتی انسان چه نقش دارد؟
- آیا فعل‌های مفرد و جمع را در متن درس نشان داده می‌توانید؟
- کدام موضوعات را باید در نظر بگیریم تا صحت‌مند باشیم؟

به دوستانت بگو

- استفاده از انواع مختلف مواد غذایی، آب صحتی و ورزش باعث سلامتی وجود می‌گردد و از مبتلا شدن به امراض گوناگون جلوگیری می‌کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	مبتلا	گرفتار	۲	شاداب	تر و تازه، سرسبز

کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌هایتان رو نویس کنید.

غذاهای مفید

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون غذاهای مفید و اهمیت آن در رشد و سلامتی وجود آگاهی حاصل کنند.



پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

به نظر شما استفاده از غذاهای مختلف در سلامتی بدن چه نقش دارد؟

آیا می‌دانید کدام آب‌ها صحتی اند؟

برای این که از سلامتی جسمی و روحی برخوردار باشیم و فعالیت‌های روزمره را بدون خستگی انجام داده بتوانیم؛ لازم است روزانه از غذاهای گوناگون استفاده کنیم؛ تا وجود ما انرژی کافی داشته باشد و هم در

برابر امراض و وقایه و محافظت شویم.

روزانه غذاهای متنوع را باید در برنامه غذایی خود جا دهیم؛ طور مثال از انواع گوشت، شیر، لوبیا، نخود و غیره برای نشو و نماى بدن استفاده کنیم. برای سالم نگهداشتن جسم خود از زردک، شلغم، پالک، کرم، کاهو، و انواع سبزی های خام و پخته استفاده نماییم. خوردن شکر، عسل و مانند آنها به ما انرژی و قوت می بخشد. استفاده غذای مناسب از انواع سوء تغذی: مانند؛ چاقی و لاغری بیش از حد جلوگیری می کند. نوشیدن آب برای سالم بودن بدن ما فایده زیاد دارد. آب های صحی عبارت اند از: آب نل، چاه های بمبه دار و چاه های سرپوشیده. در صورت نبودن آب صحی آب جوی ها و چشمه ها جوش داده شود و یا از کلورین برای صحی ساختن آن استفاده گردد.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه های مشکل را بیرون نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

کلمه های (غذا، مفید، سالم و صحی) را در جمله های مناسب به کار برید و فعل را

در آن مشخص سازید.

❖ غذاهای مفید کدام‌ها اند؟

❖ گوشت، شیر، لوبیا و نخود در سلامتی وجود چه نقش دارند؟

❖ کدام نوع مواد غذایی بدن ما را سالم نگاه میدارد؟

❖ چگونه می‌توان آب‌های غیر صحتی را برای نوشیدن آماده ساخت؟

❖ در گروه‌ها پیرامون ضررهای غذاهای ناپاک و آب‌های غیر صحتی صحبت کنید.



به دوستانت بگو

❖ به تصویرهای زیر نگاه کنید و به دوستان تان بگویید خوردن کدام یک از این

غذاها مفید و کدام آن مضر است و چه ضرر و فایده دارند.

غذای‌های مفید



غذای مضر



لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	بهره‌مند	برخوردار
۲	متنوع	گوناگون



دو جمله در باره غذای مفید در کتابچه‌های خود بنویسید و در آنها نشانه شارحه را

به کار برید.

خطرهای ماین

هدف: شاگردان متن را درست بخوانند و بنویسند، جای کاربرد نشانه‌های نگارشی را در متن بدانند و پیرامون خطرهای ماین آگاهی حاصل کنند.



آیا می‌دانید ماین‌ها بیشتر در کدام جاها پیدا می‌شوند؟

به نظر شما پاک‌سازی ماین‌ها وظیفه کیست؟

فربیا روزی به خانه عمه‌اش می‌رفت. او برای رسیدن به آنجا باید از دشتی که در هر گوشه و کنار آن اشیای ناشناخته افتاده بود می‌گذشت. فربیا در راه به یاد سخنان معلمش افتاد و دلش گواهی بد می‌داد. در همین فکر بود؛ ناگهان چشمش به ماینی افتاد، او بدون این که تحت تأثیر قرار گیرد آرامش خود را حفظ کرد و سنگی را در محلی که ماین را دیده بود به شکل یک نشانه گذاشت؛ بعد خودش از راهی که آمده بود برگشت و موضوع را به مؤسسه ماین پاکی محل خبر داد، گروه ماین پاکان به جایی که ماین بود رفته و آن منطقه را از وجود ماین پاک ساختند. مؤسسه ماین پاکی عنوانی مکتبی که فربیا در آن درس می‌خواند، تحسین نامه‌ی فرستاد و از هوشیاری و همکاری این دختر باهوش قدردانی و تشکر نمود.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید و نشانه‌گذاری را در آن

رعایت کنید.

کلمه‌های (تحسین‌نامه، دشت و محل) را در جمله به کار برده، در کتابچه خود

بنویسید.

بشنو و بگو

معلم فریبا به او چه گفته بود؟

فریبا در راه چه دید و چه کرد؟



به دوستانت بگو

ماین‌ها انواع گوناگون دارند که گاهی در کنار سرک‌ها، جوی‌ها، ویرانه‌ها، دشت

و صحرا موجود می‌باشد. باید در وقت مواجه شدن به ماین، به آن‌ها نزدیک

نشویم؛ جای آن را نشانی کنیم؛ بعد به بزرگان محل یا مسئولان خبر دهیم.

لغت‌ها

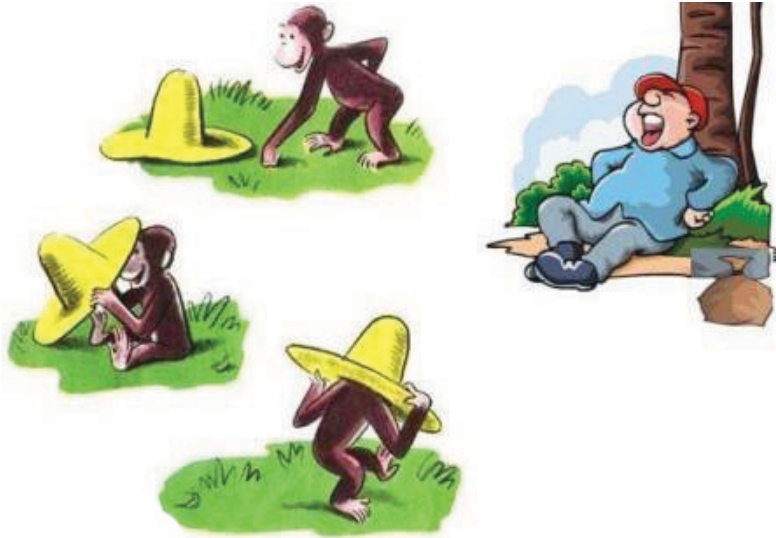
شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	کنار	طرف	۲	گواهی	شاهدی

کارخانه‌گی


متن درس را در کتابچه خود بنویسید و نشانه‌گذاری را در آن رعایت کنید.

پیر مرد کلاه فروش

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در برابر سختی‌ها و مشکلات راه حل مناسب پیدا کرده بتوانند.

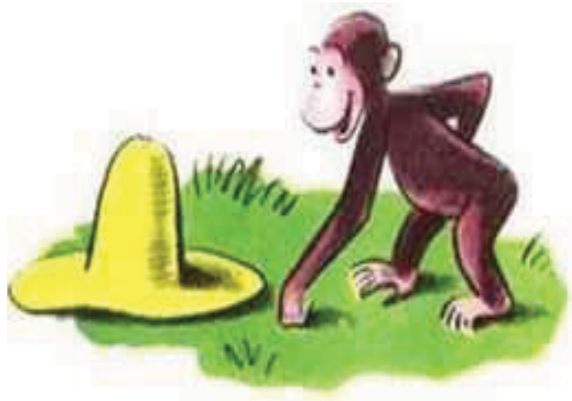


پرسش‌ها 

به نظر شما هنگام مواجه شدن با یک مشکل چه باید کرد؟ 

روزی مرد کلاه‌فروشی از جنگلی می‌گذشت چون خسته بود تصمیم گرفت زیر سایه درختی کمی استراحت کند. کلاه‌ها را کناری گذاشت و خوابید. وقتی بیدار شد دید کلاه‌ها را چند میمون با خود برده است فکر کرد که چگونه کلاه‌ها را پس بگیرد. در حال فکر کردن سرش را خارید و دید که میمون‌ها همین کار را کردند.

او کلاه خود را از سرش برداشت و دید که میمون‌ها هم از او تقلید کردند. به فکرش رسید که کلاه خود را روی زمین بیاندازد؛ لذا این کار را انجام داد میمون‌ها هم کلاه‌ها را به طرف زمین انداختند او همه کلاه‌ها را جمع کرد و روانه شهر شد. سال‌های بعد نواسه‌ او کلاه‌فروش شد. پدربزرگ این داستان را برای نواسه اش تعریف کرد و تأکید نمود که اگر چنین وضع برایش پیش آمد چگونه برخورد کند. یک روز از جنگل می‌گذشت در زیر درختی استراحت کرد و ناگهان همان قضیه‌یی که برای پدر بزرگش اتفاق افتاده بود برای او نیز اتفاق افتاد.



او شروع به خریدن سرش کرد.

میمون‌ها هم همان کار را تکرار کردند او کلاه اش را در روی زمین انداخت؛ اما

میمون‌ها این کار را تکرار نکردند. یکی از میمون‌ها از درخت پایین آمد و کلاه را از روی زمین برداشت و سیلی محکمی در گوش او زد و گفت: فکر می‌کنی تنها تو پدر بزرگ داری و به حرف‌هایش گوش می‌کنی! پدر بزرگ ما نیز به ما نصیحت کرده است.

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون‌نویس کنید و معنای آن را از معلم پرسید.

از کلمه‌های نامرتب زیر جمله‌های مناسب ترتیب داده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

(فکر کردن، در حال ، سرش، مرد، خارید، را)

(کلاه، نیز، میمون‌ها، راه، زمین، پرتاب، کردند)

یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

مفهوم درس را به هم‌صنفان خود بگویید.

در بارهٔ زیرکی حیوان‌ها، آنچه می‌دانید بیان کنید.

چرا میمون‌ها کلاه‌های کلاه‌فروش را بار دوم از سرشان دور نینداختند؟

در گروه‌ها در باره این که وقتی به مشکل مواجه می‌شوید چگونه راه حل باید

پیدا نمایید، بحث کنید.



ما باید هنگام مواجه شدن با مشکلات فکر کنیم و با بزرگان خانواده مشورت کنیم تا راه حل درست پیدا نماییم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	میمون	شادی، نام حیوان
۲	قضیه	حادثه، جریان



متن درس را در کتابچه‌های خود رونویس کرده، زیر فعل‌های آن خط بکشید.

آمنه فدوی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت و زنده گی آمنه فدوی آگاهی حاصل کنند.



پرسش‌ها

آیا تا حال نام آمنه فدوی را شنیده اید؟

نام چند شاعر زن را یاد دارید؟

آمنه فدوی، بانوی شاعر، فرزند سردار نور محمد خان در سال ۱۲۷۶هـ.ش. در کابل به دنیا آمد.

مادرش از نواده گان امیر دوست محمد خان بود و پدرش در زمان حکومت عبدالرحمن خان به حیث والی قندهار کار می کرد. آمنه از خرد سالی به فراگیری دانش ادبی و دینی پرداخت. وی که از ذوق شاعرانه برخوردار بود، از جوانی به سرودن شعر روی آورد و در سروده‌هایش فدوی تخلص می کرد.

از سروده‌های آمنه فدوی اییاتی پراکنده در تذکره‌ها به جا

مانده است.

سروده‌های وی از ارزش و اهمیت ادبی خاصی برخوردار بوده و این باعث شده است که از جمله شاعران محبوب کشور ما محسوب گردد.

آمنه فدوی در سال ۱۳۰۳ ه.ش. در بیت المقدس وفات نمود و در همان جا به خاک سپرده شد.

نمونه سخن:

تا نظر در چمن وضع جهان وا کردم

ستمی بود که بردیده بینا کردم

نه چمن رنگ وفا داشت، نه گل بوی بقا

حیرت آلوده به هر سو که تماشا کردم

گر به محشر ز من از حاصل دنیا پرسند

گویم افسوس همه خواهش بیجا کردم

ذره‌یی نیست به کف زین سفر دور و دراز

عفو خواهیم ز خدا آنچه خطاها کردم

"فدوی" بار خجالت بکشی روز جزا

زان که در عالم فانی چه مهیا کردم

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های (شاعر، بانو، فراگیری و سرایش) را در جمله‌های مناسب به کار

برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

به تصویر زیر نگاه کنید و در مورد آن دو سطر بنویسید.



آمنه فدوی کی بود؟

آمنه فدوی در کجا زاده شد و در کجا وفات یافت؟

برداشت تان را از نمونه سخن آمنه فدوی بیان کنید.

در گروه‌ها راجع به شخصیت و کارکردهای ادبی آمنه فدوی بحث کنید.

آمنه فدوی از جمله شاعران معاصر افغانستان است. او در جوانی به شاعری

پرداخت و اشعاری از او در تذکره‌ها وجود دارد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	حیرت	سرگردانی، سرگشته‌گی
۲	فانی	ناپایدار
۳	مهیا	آماده شدن
۴	بقا	پایدار، جاویدان
۵	محشر	روز قیامت
۶	عفو	بخشش



لغت‌های جدول بالا را در جمله‌های مناسب به کار ببرید.

قید

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، در باره قید و انواع آن معلومات به دست آورده، قیدها را تشخیص کرده بتوانند.



در چوکات بالا چه نوشته شده است؟

به نظر شما در جمله بالا کدام کلمه حالت قدم برداشتن نسرین را نشان می دهد؟

قید کلمه‌یی است که با فعل یکجا شده و معنای آن را محدود و مقید می سازد.

به عبارت دیگر قید حالت و چگونه گی فعل را بیان می کند.
قید به صورت عموم به پرسش هایی؛ مانند: کی، کجا، چطور، چگونه، چه اندازه و غیره پاسخ می دهند؛ به گونه مثال: در جمله های داده شده کلمه های امروز، تیز، شبانه، دیروز، شدت و زود قید اند

که حالت فعل‌ها را مقید و محدود ساخته، کیفیت و چگونگی آن‌ها را نشان می‌دهد.

۱- باران امروز تیز می‌بارد.

۲- حمید شبانه درس می‌خواند.

۳- دیروز باد به شدت وزید و زود آرام شد.

انواع قید از نظر معنا و مفهوم

قید مقدار	قید مکان	قید زمان
قید پرسش استفهام	قید تأکید	قید حالت
قید تمنا	قید نفی	قید شک
	قید نتیجه	

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

متن درس را با آواز بلند به نوبت بخوانید.

جمله‌های زیر را بخوانید و جاهای خالی آن را با یکی از قیده‌های داخل

چوکات تکمیل کنید.



بسیار

بالا

دیر

- شکوفه‌ها زیبایی زیاد دارند؛ اما افسوس نمی مانند.

- فاخته، تا آن جایی که توانست، در آسمان رفت.

- نقاش منظره را زیبا و قشنگ نقاشی کرد.

♦ در گروه‌ها پیرامون تصویر زیر چند سطر بنویسید.



بشنو و بگو

♦ قیدها در جمله چه نقش دارند؟

♦ در جمله (خورشید صبحانه از پشت کوه به آرامی بالا می آید) کدام کلمه‌ها

قید است؟

♦ قیدها در جمله به کدام پرسش‌ها پاسخ می دهند.

♦ در جمله (من از خواندن کتاب خوش شدم) قید به کدام پرسش پاسخ گفته

است.

♦ قید را تعریف کرده، انواع آن را نام بگیرید.

☆ قید کلمه‌یی است که در جمله با فعل یکجا شده معنای آن را مشخص می‌سازد.
☆ قیدها انواع زیاد دارند؛ مانند: زمان، مکان، مقدار، حالت، تأکید، پرسش، شک، نفی، نتیجه، تمنا.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	کیفیت	حالت و چگونگی
۲	مکان	جای
۳	فاخته	قمری
۴	تأکید	محکم کردن
۵	تمنا	خواهش
۶	زمان	وقت
۷	مقدار	اندازه



کارخانه‌گی

- تعریف قید و انواع آن را حفظ کنید.
- جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود رونویس کرده و قید را در آن‌ها مشخص سازید.
- ۱- نیلاب روز جمعه با اعضای خانواده اش به تفریح رفته بود.
- ۲- امسال باران زیاد بارید و حاصلات فراوان بود.

حقوق زن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون تساوی حقوق زن و مرد معلومات به دست آورده، قیدها را تشخیص کرده بتوانند.



پرسش‌ها

☆ به نظر شما زنان در زنده گی خانواده گی و اجتماعی چه نقشی دارند؟

☆ آیا گفته می‌توانید برتری انسان‌ها نزد خداوند جل جلاله در چه است؟

☆ آیا می‌دانید کدام یک از بنده گان خداوند جل جلاله نزد او بهترین است؟

زن و مرد در زنده گی خانواده گی و اجتماعی حق مساوی دارند

و بدون هیچ نوع تبعیض می‌توانند از آن استفاده نمایند.

زن می تواند مانند مرد، در فعالیت های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور سهم بگیرد.

زنان در تاریخ اسلام و کشور ما نقش مهمی داشته اند. به گونه مثال نخستین کسی که به حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ایمان آورد و در تحکیم دین اسلام پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را یاری رسانید، بی بی خدیجه کبرا بود. در تاریخ افغانستان نیز زنان قهرمانی وجود داشته، که هر کدام می تواند الگویی برای آینده گان باشد؛ مانند: رابعه بلخی، سلطان راضیه غوری، ناهید شهید، ملالی، مخفی بدخشی، آمنه فدوی و دیگران.

زن از دیدگاه اسلام مانند مرد قابل احترام بوده، از کرامت انسانی و جایگاه بلندی برخوردار می باشد؛ برتری انسان ها نزد خداوند متعال در تقوا است، نه در جنسیت، قوم و زبان. خداوند عَلَّامٌ برای زن علاوه بر وظیفه تربیت و پرورش نسل ها او را به فراگیری علم و دانش امر فرموده است. پس می توان گفت دید اسلام به زن و مرد به مثابه یک انسان است و زن هم مثل مرد حق دارد تا در فعالیت های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی سهمیم باشد.

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

☆ متن درس را با آواز بلند بخوانید.

☆ در مورد اهمیت وظایف زنان در خانواده و اجتماع سه جمله بنویسید و قید را

در آن به کار برید.



بشنو و بگو

☆ در جمله‌های زیر کدام کلمه‌ها قید اند روی تخته بنویسید.

۱- زن می‌تواند یک رهبر بسیار خوب باشد.

۲- زن در اجرای کارهای داخل و خارج منزل توانایی زیاد دارد.

☆ زنان دارای کدام توانایی‌ها اند و چه کارهایی را انجام داده می‌توانند؟ نام

بگیرید.

☆ زنانی را که در تاریخ اسلام و افغانستان نقش اساسی داشته اند، نام بگیرید.

☆ در گروه‌ها پیرامون نقش زن در خانواده و اجتماع بحث کنید.



به دوستانت بگو

☆ زنان، مانند مردان از توانایی‌های ویژه‌ی بر خوردار اند. آنان می‌توانند در تمام

عرصه‌های زنده‌گی؛ چون عرصه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی نقش

فعال داشته باشند.

لغت‌ها

معنا	لغت	شماره
یک قسم	یکسان	۱
جدا کردن، فرق گذاشتن	تبعیض	۲
بخش، قسمت	سهم	۳
میدان، بخش	عرصه	۴



پیرامون حقوق زن یک مقاله بنویسید و قید را در آن به کار ببرید.

نصیحت پدر

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و به مفهوم نصایح پی برده، آن را در زنده گی خود عملی سازند.



پرسش‌ها

- ❖ به نظر شما، پدران چرا فرزندان شان را نصیحت می کنند؟
- ❖ آیا می دانید نصیحت‌های پدران در زنده گی ما چه اهمیت دارد؟
- ❖ شما کدام نصایح را از پدر تان شنیده اید؟

فرزندم! خود را به راست گویی عادت ده؛ از سوگند خوردن پرهیز و از دروغ گویی و دشنام دادن دوری کن! تا نزد مردم همیشه عزیز باشی.

فرزندم! سخن بی جا و نا سنجیده مگو! که سخن نگفتن بهتر از
بیهوده گفتن است. مادر، پدر، دانشمندان و بزرگان را احترام کن،
و به نصیحت‌های آنان گوش ده و عمل کن. از اشخاص نادان و
بی ادب گریزان باش تا در نظر مردم خوار و حقیر نشوی.

راه کامیابی

چه پیش آید ترا زین خویشکامی؟

به جز اندوه و کین و زشت نامی

چنان باید، که تو آهسته باشی

همه کار نکو دانسته باشی

تو از ما مهتری، باید به گفتار

نگویی جز به آیین سزاوار

خرد مندان سخن بر داد گویند

همیشه نام نیک از داد جویند

خرد از هر کسی تو بیش داری

چرا دل را زگفتن ریش داری

سخن آن گو، چه با دشمن، چه با دوست

که هر کو بشنود، گوید که نیکوست

(فخرالدین گرگانی)

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند به نوبت بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون‌نویس کنید.

واژه‌های (راست‌گویی، پرهیز و حقیر) را در جمله‌های مناسب به کار برده، قید را در آن‌ها استفاده کنید.

بشنو و بگو

عواقب دروغ‌گویی چیست؟

سخن‌ناسنجیده گفتن باعث چه می‌شود؟

چرا با اشخاص نادان و بی‌ادب نباید نشست و برخاست داشته باشیم؟

در مورد اهمیت نصیحت پدر و مقام‌الای‌وی در گروه‌ها صحبت کنید.



به دوستانت بگو

از دروغ‌گویی پرهیز.

سخن‌بیجا و ناسنجیده مگو، بزرگان را احترام کن و از اشخاص نادان و بی‌

ادب‌گريزان باش.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سوگند	قسم
۲	پرهیز	دوری کردن
۳	بیهوده	بی فایده
۴	حقیر	کوچک، خوار و زبون



- پیام درس را در چند سطر بنویسید و قیدهای آن را نشانی کنید.
- معنای لغت‌های جدید متن را حفظ نموده، آن‌ها را در جمله به کار برید.

مادر

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و اهمیت نقش مادر را

در زنده گی بدانند.



پرسش‌ها

در رسم کی را می بینید؟

آیا می دانید مادر بالای ما چه حقوقی دارد؟

مادر موجود مهربان، دوست داشتنی و قابل احترام است. مادر

برای پرورش و تربیت ما، هر گونه زحمت و تکلیف را قبول کرده،

شب‌ها بی خوابی کشیده است، تا ما بزرگ شده ایم. حق مادر بسیار

زیاد است، ما نمی‌توانیم آن را به گونه‌ی کامل ادا کنیم. شاعری در

وصف مادر چنین سروده است:

گویند مرا چو زاد مادر پستان به دهن گرفتن آموخت

شب‌ها بر گاهواره‌ی من بیدار نشست و خفتن آموخت

یک حرف و دو حرف بر زبانم الفاظ نهاد و گفتن آموخت

دستم بگرفت و پا به پا برد تا شیوه‌ی راه رفتن آموخت

پس هستی من ز هستی اوست تا هستم و هست دارمش دوست

"ایرج میرزا"



متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید. 

یک بیت شعر را روی تخته املا بنویسید. 

برای کلمه‌های (زحمت، پرورش و هستی) در کتابچه‌های خود جمله 

بنویسید.

در مورد زحمت‌هایی که مادر در پرورش ما می‌کشد، چند سطر بنویسید. 



بشنو و بگو

❖ مادر برای پرورش ما چه زحمتهایی را متقبل می‌شود؟

❖ چگونه می‌توانیم حقوق مادر را به جا آریم؟

❖ بیت زیر را به دوستان تان خوانده، معنا کنید.

پس هستی من ز هستی اوست تا هستم و هست دارمش دوست

به دوستانت بگو

❖ مادر موجود دوست داشتنی و یگانه کسی است که بیشترین زحمت را

برای پرورش ما تحمل کرده است؛ پس او را همیشه باید دوست داشت و احترام

نمود.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	الفاظ	جمع لفظ، سخن‌ها
۲	شیوه	طریق، روش
۳	هستی	موجودیت



در مورد حقوق مادر یک مقاله کوتاه بنویسید.

حکایت

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، جای کاربرد فعل را در جمله بشناسند و ضررهای خواست بیجا را بدانند.



پرسش‌ها

به نظر شما هوس‌های بی‌جا و بی‌مورد چه ضرر دارد؟

آیا دیده یا شنیده‌اید که کسی هوس بیجا کرده باشد؟

روزی یک مورچه برای جمع آوری دانه از راهی می‌گذشت؛ ناگهان نزدیک کندوی عسل رسید و از بوی آن دهانش پر آب شد، چون کندوی عسل بالای سنگ بلندی قرار داشت، مورچه هر قدر سعی کرد، نتوانست بالا برود و به آن برسد؛ ناچار از مورچه‌ی بالدار

کمک خواست.

مورچهٔ بالدار گفت: از این هوس دست بردار؛ زیرا عسل چسپناک است و دست و پایت در آن گیر می ماند، مورچه گفت: اگر دست و پای کسی در عسل گیر می ماند، هیچ کس عسل نمی خورد، مورچهٔ بالدار گفت: ممکن کسی پیدا شود ترا کمک کند؛ اما من با تو همکاری کرده نمی توانم، در این وقت مگسی رسید و به مورچه گفت: آیا عسل می خواهی؟ من حاضرم ترا کمک کنم! مورچه با خوشحالی گفت: بلی، آرزو دارم مقداری عسل بخورم. مگس مورچه را از زمین بلند کرده، نزدیک کندو رساند و خودش رفت. مورچه با اشتهای تمام از عسل چشید و گفت: واه واه چه بویی، چه مزهٔ شیرینی! بعد کمی پیش رفت تا میان کندو رسید، ناگاه متوجه شد که دست و پایش به عسل چسپیده و دیگر نمی تواند از جایش حرکت کند، مورچه فریاد زد و برای نجات خود کمک خواست، در این وقت مورچهٔ بالدار از آنجا می گذشت، دلش به حال او سوخت و نجاتش داده، گفت: من از قبل به تو گفته بودم که هوس های بی جا باعث درد سر و سرگردانی می شود، بعد از این مواظب باش که چنین هوسی نکنی و از مگس کمک نخواهی؛ زیرا او همدرد تو

نیست و نمی‌تواند دوست و خیر خواه تو باشد. مورچه از این که نصیحت مورچه بالدار را نشنیده بود، پشیمان بود و با خود عهد کرد که دیگر هوس بی‌جا نکند و مشورت‌های سودمند و مثبت دوستان خود را بشنود و به آن عمل کند.

بخوان و بنویس

✧ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.

✧ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

✧ یک جمله متن درس را روی تخته بنویسید و زیر فعل آن خط بکشید.

✧ جمله‌های زیر را در کتابچه‌های تان رو نویس کرده، تکمیل کنید.

۱- مورچه ناگهان نزدیک رسید.

۲- مورچه بالدار گفت: از این دست بردار.


بشنو و بگو

✧ مورچه چرا از کار خود پشیمان شد؟

✧ شنیدن مشورت‌های سودمند دوستان چه اهمیت دارد؟

✧ در گروه‌ها راجع به مفهوم حکایت صحبت کنید.



به دوستانت بگو  هوس‌های بیجا باعث درد سر و سرگردانی گردیده، انسان را خوار و ذلیل می‌سازد.

انسان باید در کارهایی که انجام می‌دهد از دوستان و بزرگان مشورت بگیرد. 

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	هوس	آرزو
۲	سعی	کوشش
۳	فریاد	آواز بلند
۴	باعث	سبب
۵	مواظب	متوجه
۶	نادم	پشیمان



حکایت را دقیق بخوانید و لغت‌های جدید آن را بیرون‌نویس کرده، در جمله به کار برید.

اتحاد

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، اهمیت و خوبی های

اتحاد و اتفاق را بدانند.



پرسش‌ها

آیا می‌دانید اتحاد و اتفاق چه فایده‌ها دارد؟

به نظر شما نفاق و بدبینی باعث چه می‌شود؟

با اطرافیان خود چگونه رویه باید داشته باشیم؟

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی اهمیت زیاد

دارد؛ دین اسلام نیز انسان‌ها را به اتحاد و همبسته‌گی امر نموده است.

ملتی که دچار نفاق و اختلاف‌های نژادی، قومی، زبانی، مذهبی و

منطقه‌یی باشد، با مشکلات و بدبختی‌های زیادی رو به رو می‌گردد.

برخلاف اگر در بین مردم یک کشور اتحاد وجود داشته باشد، به

پیشرفت‌های زیادی نایل می‌گردند.

ما باید با همه اقوام ساکن در وطن؛ چون: تاجک، پشتون، هزاره، نورستانی، بلوچ، ازبک، ترکمن و غیره وحدت و دوستی خود را حفظ نموده، نگذاریم تا دشمنان افغانستان عزیز، در بین ما تفرقه بیندازند، همین‌گونه همه ما باید در چهارچوب خانواده، مکتب، محل کار و محیط زیست نیز اتحاد را در نظر گرفته، با اطرافیان خود با عطف و مهربانی برخورد نماییم و هیچ‌گاه به آن‌ها ضرر نرسانیم.

ترانه

ما ازبکان، هزاره‌گان پشتون و ترک و تاجکان
پرورده این گلشنیم گل‌دسته این بوستان

افغانستان، افغانستان

سازیم ما ای دوستان! زین پس به رنم دشمنان
بر جای آن نظم کهن جمهوری نسل جوان

افغانستان، افغانستان



بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را معنا کنید.

یک جمله در مورد اتحاد و اتفاق بنویسید و با آواز بلند بخوانید.

یک یک بیت "ترانه" را به نوبت روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی چه اهمیت دارد؟

اتحاد و همبسته‌گی چه خوبی‌ها دارد؟

در گروه خود راجع به اهمیت اتحاد و همبسته‌گی صحبت کنید.

به دوستانت بگو

ملتی که دچار نفاق و اختلاف‌های نژادی، زبانی، مذهبی و منطقه‌یی باشد با

مشکلات و بدبختی‌های زیادی رو به رو می‌گردد و دشمنان و بیگانه‌گان از این

ضعف آن‌ها سوء استفاده زیاد می‌کنند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	اتحاد	وحدت و یک‌پارچه‌گی
۲	هرگز	هیچ وقت
۳	ذلت	خواری
۴	تفرقه	بی‌اتفاقی و جدایی
۵	وحدت	همبسته‌گی
۶	عطوفت	مهربانی



درمورد اتحاد و اتفاق یک مقاله بنویسید و زیر قیدهای آن خط بکشید.

ایثار و فداکاری

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، فعل ماضی یا گذشته را در آن مشخص سازند و در مورد ایثار و فداکاری معلومات به دست آرند.



پرسش‌ها

در رسم چه می‌بینید؟

به نظر شما خود گذری چگونه صفتی است؟

احمد در صنف دهم مکتب درس می‌خواند، پدرش مرد مسن بود و عاید ناچیزی داشت که با آن نمی‌توانست غذا و ضروریات زنده‌گی خانواده خود را تهیه کند، به این سبب ناچار بود که از طرف شب نیز کار نماید، یکی از مؤسسات چاپ مجله با او قرار داد کرده بود که در بدل پول، نام و آدرس اشتراک کننده گان را روی پاکت‌ها

بنویسد. او روزی از این کار شکایت کرده، گفت: می ترسم که کار شبانه مرا از پای نیندازد، احمد از شنیدن حرف های پدرش بسیار متأثر شد و در فکر فرو رفت، که چگونه می تواند با پدر کمک کند. بالاخره مفکوره یی به خاطرش رسید. نیمه شب هنگامی که پدرش به بستر خواب رفت، او پاکت های سفید را گرفته، سرگرم نوشتن آدرس ها شد، و تقریباً پنجاه پاکت را نام نویسی کرد. از آن شب به بعد احمد هر شب ساعت دوازده به نوشتن آدرس ها می پرداخت و صبح ها خسته از خواب بر می خاست، تا این که اندک اندک کار به جایی رسید که دیگر نمی توانست با دقت درس بخواند. از این رو پدرش چند بار او را نصیحت کرد؛ احمد تصمیم گرفت که بعد از این اول شب درس بخواند؛ سپس برای مدت دو ساعت پاکت ها را نام نویسی کند.

پدر احمد بی خبر از همکاری پدرش یک روز به خانه آمد با خوشحالی گفت: در این ماه مزد کار شبانه ام چند برابر شده است! احمد همچنان به همکاری خود با پدر ادامه می داد، در یکی از شب ها که او مصروف کار بود دستش به کتابی که بالای میز بود خورد و کتاب روی زمین افتاد، صدایی بر خاست که از اثر آن پدرش بیدار شد و دید که چراغ اتاق روشن است و احمد مصروف نوشتن نام روی پاکتها است.

احمد از بیدار شدن پدر شتابزده شده بود، پی در پی می گفت:



پدر مرا ببخش! پدر در حالی که اشک از چشمانش می ریخت سر و صورت پسرش را بوسه زد و گفت: پسرم تو مرا ببخش که به خاطر کمک با من و خانواده ات این همه سختی را تحمل می کنی و من بی خبر از اصل موضوع ترا مقصر می دانستم.

احمد که گویی بار سنگینی را از دوشش بر داشته بودند، آن شب با خاطر آسوده به خواب رفت.

بخوان و بنویس

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ برای فعل های (می کرد، گفته بود و رفته بود) یک یک جمله بنویسید.

بشنو و بگو

☆ چرا پدر احمد از طرف شب کار می کرد؟

☆ احمد برای این که خانواده اش را کمک کند و هم درس بخواند چه تصمیم

گرفت؟

☆ احمد از کاری که انجام داده بود، چه احساس داشت؟

به دوستانت بگو

برای هر انسان ضرور است تا مشکلات اطرافیان و خانواده خود را درک کرده، برای آن یک راه حل پیدا کند و با گذشت و فداکاری با آنها همکاری نماید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	عاید	در آمد
۲	خسته	مانده
۳	متأثر	غمگین
۴	ناچیز	کم
۵	ناچار	مجبور
۶	خفا	پنهان



دو جمله در کتابچه‌هایتان بنویسید که در آن‌ها قید به کار رفته باشد.

روباه و زاغ

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند و به مفهوم شعر پی ببرند.



در رسم چه می بینید؟

به نظر شما حيله گری و فریب باعث چه می شود؟

آیا می دانید فرق بین انسان فریب کار و صادق چیست؟

به دهن بر گرفت و زود پرید	زاغکی قالب پنیر بدید
که از آن می گذشت رو باهی	بر درختی نشست در راهی
رفت پای درخت و کرد آواز	روبه پرفریب و حیلت ساز
چه سری، چه دمی، عجب پایی!	گفت واه واه چه قدر زیبایی!
نیست بالاتر از سیاهی رنگ!	پر و بالت سیاه رنگ و قشنگ
نبودی بهتر از تو در مرغان	گر خوش آواز بودی و خوشخوان
تا که آوازش آشکار کند	زاغ چون خواست قار قار کند
روبهک جست و طعمه را بر بود	طعمه افتاد چون دهان بگشود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه های جدید آن را بیرون نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

تکمیل کنید. ✨

زاغکی قالب بدید بر گرفت و زود پرید



برداشت خود را از متن درس بیان کنید. ✨

در گروه‌ها پیرامون خوش‌باوری زاغ و حيله‌گری روباه باهم بحث کنید. ✨



به دوستانت بگو

پیام درس به ما می‌رساند که باید همیشه قبل از انجام کاری در مورد آینده آن فکر کنیم؛ همچنان در بارهٔ حرف‌هایی که به ما گفته می‌شود دقت لازم نمایم و نفع و زیان آن را در نظر گرفته، به آن عمل کنیم.

لغت‌ها

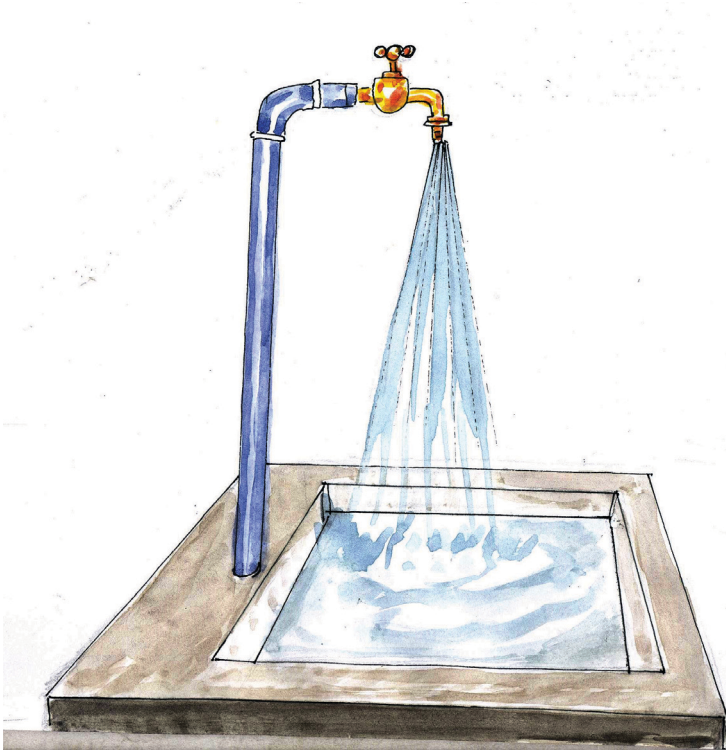
شماره	لغت	معنا
۱	حیلت	مکر، فریب
۲	آشکار	نمایان
۳	قار قار	آواز زاغ
۴	طعمه	خوراک
۵	بگشود	باز کرد
۶	بربود	برداشت و برد



معنای لغت‌های جدید را حفظ نمایید و شعر را به نثر تبدیل کرده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

اسراف

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، پیشینه‌ها را در آن تشخیص داده بتوانند و زیان‌ها و راه‌های جلوگیری از اسراف را بدانند.



پرسش‌ها

در رسم چه می‌بینید؟

آیا می‌دانید اسراف و اضافه خرجی، چه ضرر دارد؟

چطور می‌توانیم از اسراف و اضافه خرجی جلوگیری کنیم؟

اسراف و اضافه خرجی، در هیچ کاری پسندیده نیست؛ در مصرف هر چیز، باید از اعتدال و صرفه جویی کار بگیریم؛ حتی آب را باید ضایع نکنیم و پس از گرفتن آب شیر دهن نل را بسته نماییم. بدون ضرورت چراغ را روشن نگذاریم، چوب، زغال، گاز و دیگر مواد سوخت را به اندازه ضرورت مصرف کنیم، پول را در راه مناسب خرج نماییم.

اگر در مصرف روزانه صرفه جویی و احتیاط نکنیم، به اقتصاد خود، خانواده و کشور خود صدمه می‌زنیم. دین اسلام اسراف را منع کرده است. برای این که از این عادت ناپسند رهایی یابیم ضرور است از عقل و خرد کار بگیریم.

بخوان و بنویس

✧ متن درس را دو دو نفر به کمک هم بخوانید.

✧ متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را معنا کنید.

✧ پیشینه‌ها را از متن درس دریافت نموده و روی تخته رو نویس کنید.

✧ جمله‌های زیر را با استفاده از پیشینه‌های مناسب تکمیل کنید:

۱- اسراف و اضافه خرجی هیچ کاری پسندیده نیست؛

مصرف هر چیز باید اعتدال کار بگیریم.





اسراف و زیاده روی چه زیان دارد؟

اگر در مصرف اشیا دقت نکنیم باعث چه می‌شود؟

حرص و طمع چه بار می‌آورد؟

در متن درس کدام پیشینه‌ها وجود دارد؟ نام بگیرید.



به دوستان بگو

اگر در مصرف روزانه از احتیاط و صرفه‌جویی کار نگیریم، به اقتصاد خود،

خانواده و کشور خود صدمه می‌زنیم؛ همچنان اگر در مصرف توجه نکنیم ناگزیر

می‌گردیم از حق خود زیاد تر بخواهیم و این موضوع سبب حرص و طمع شده،

حق دیگران توسط ما ضایع می‌گردد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	اسراف	زیاده خرجی
۲	جلوگیری	خودداری
۳	اعتدال	میانه روی
۴	صرفه جویی	پس انداز
۵	بی مورد	بی جا



جمله‌هایی بنویسید که در آن‌ها پیشینه‌های (از، در، به) به کار رفته باشد.

ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند و بنویسند، دربارهٔ ضررهای دروغ‌گویی و سخن‌چینی معلومات به دست آورده، از این صفات دوری جویند.



- ❖ کی می‌تواند بدی‌های دروغ‌گویی و سخن‌چینی را به دیگران واضح سازد؟
- ❖ چرا آدم راست‌گو را همه دوست دارند؟
- ❖ آیا می‌دانید سخن‌چینی چه عواقبی دارد؟

راست‌کاری و راست‌گویی کار خوب است؛ اما دروغ‌گفتن تاریکی ایمان می‌باشد. دروغ‌گویی انسان را کوچک ساخته و تأثیر بدی بالای شخصیت او می‌گذارد و انسان را در اجتماع بد جلوه می‌دهد؛ همچنان سخن‌چینی مانند دروغ انسان را خوار و شرمسار می‌سازد. انسان باید از این عمل زشت خود داری کند. و اگر بین دو نفر اختلاف وجود داشته باشد نباید سخن یکی را به دیگری بگوید که نفرت آن‌ها زیاد گردد. شاعری در این مورد گفته است:

کسی را که ناراستی گشت کار کجا روز محشر شود رستگار
 کسی را که گردد زبان دروغ چراغ دلش را نباشد فروغ
 دروغ آدمی را کند شرمسار دروغ آدمی را کند بی وقار
 ز کذاب گیرد خردمند عار که او را نیارد کسی در شمار
 دروغ ای برادر مگوزینهار! که کاذب بود خوار و بی اعتبار
 ز ناراستی نیست کار بتر کز و گم شود نام نیک، ای پسر

«سعدی شیرازی»



بخوان و بنویس

☆ متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

☆ کلمه‌های (دروغ‌گویی و سخن‌چینی) را در جمله‌ها به کار برده، روی تخته

بنویسید.

☆ مفهوم بیت زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید.

میان دو کس جنگ چون آتش است سخن چین بد بخت هیزم کش است



❖ به معنای شعر گوش فرا دهید.

❖ یک یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.

❖ راست کاری چه فایده و سخن چینی چه ضرر دارد؟

❖ دروغ‌گویی و سخن چینی بالای شخصیت انسان چه تأثیر دارد؟

❖ در گروه‌ها پیرامون مفهوم شعر بحث کرده، خلاصه آن را بیان کنید.



به دوستان بگو

❖ دروغ‌گویی و سخن چینی یک عادت زشت و ناپسند است. خداوند ﷻ از

انسان‌های دروغ‌گو و سخن‌چین ناراض می‌باشد.

❖ کسانی که عادت به دروغ گفتن و سخن چینی دارند، نزد مردم بی‌اعتبار و

خوار می‌باشند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	شخصیت	چگونه گی شخص
۲	شرمسار	شرمنده
۳	زینهار	هرگز
۴	کاذب	دروغ‌گو
۵	فروغ	روشنایی
۶	وقار	عزت
۷	خردمند	عاقل و دانا
۸	رستگار	رهایی یافته



شعر را حفظ نموده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

اخلاص در عمل

هدف: شاگردان شعر را درست بخوانند و بنویسند و مفهوم آن را بدانند.



پرسش‌ها

به نظر شما دروغ‌گویی چه ضرر دارد؟

کینه‌ورزی و حسد باعث چه می‌شود؟

پاک دارد چهار چیز، از چهار چیز

تا که ایمانت نیفتد در زبان

شمع ایمان ترا باشد ضیا

مرد ایماندار باشی و السلام

ور ندارد، دارد ایمان ضعیف

روح او راه‌سوی افلاک نیست

هست بی حاصل چون نقش بوریا

در جهان از بنده‌گان خاص نیست

کار او پیوسته با رونق بود

هر که باشد اهل ایمان ای عزیز!

پاک دار از کذب و از غیبت زبان

پاک گر داری عمل را بی ریا

چون شکم را پاک داری از حرام

هر که دارد این صفت باشد شریف

هر که باطن از حرامش پاک نیست

چون نباشد پاک اعمال از ریا

هر که را اندر عمل اخلاص نیست

هر که کارش از برای حق بود

"شیخ فریدالدین عطار"

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.
- درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- یک یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.
- برداشت خود را از شعر بنویسید.
- واژه‌های (حسد، ریا و ضیا) را در جمله‌های مناسب به کار برده، روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

بیت زیر چه معنا دارد؟

- پاک دار از کذب و از غیبت زبان تا که ایمانت نیفتد در زیان
- از متن درس کدام نکته‌ها را آموختید؟ نام بگیرید.
 - در گروه‌ها پیرامون ضررهای کارهای ناشایسته و دوری از آن‌ها صحبت کنید.



به دوستانت بگو

- مومن کامل از دروغ‌گویی و غیبت پرهیز نموده، کارهای خود را با صدق و اخلاص و بدون ریا انجام می‌دهد؛ همین طور از حرام خوری دوری می‌کند تا خشنودی خداوند جل جلاله را حاصل نماید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	ریا	خود نمایی	۴	اخلاص	نیت پاک
۲	حسد	رشک بردن	۵	رونق	زیبایی، تابش
۳	ضیا	روشنی	۶	عارف	خدا پرست

کارخانه‌گی

بیت‌های شعر را حفظ کرده، در باره حسد و غیبت چند سطر بنویسید.

وطن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و احساس وطن دوستی در وجود شان تقویت گردد.



آیا می دانید وطن ما در کدام قاره موقعیت دارد؟

آیا ولایت های افغانستان را نام گرفته می توانید؟

وطن ای نیکو نامت افغانستان!

روان بخش دلهاست بوم و بورت

ز بس دارد، از گردش دهر یاد

به عالم بلنداست، نام هرات

هوایت خوش و منظر دلستان

سر الفت ما و خاک درت

لقب یافت بلخ تو، ام البلاد

می علم و عرفان به جام هرات

بدخشانت از لعل شد سرخرو بود معدن لاجورد، اندرو
 چه خوش فیض جاریست با هیرمند که تازه است از و مزرع کشتمند
 ثمر خیز از بس بود، کندهار خجل ساوه را می کند از انار
 گر شک و فراه تو معمور باد ز خاکت پراگنده گی دور باد
 سخن ساز کردم چو از غزنه ات سپهر برین می شود فتنه ات
 زمین و فضای کابل پر گلت جهان مست و شیدا است چو بلبلت

فلک در کمین گزندت مباد

تزلزل به کاخ بلندت مباد!

"قاری عبدالله"



متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید.

سرخرو
گوارا
با ارزش‌تر
شیرین‌تر
خوشبو
زیبا
بلندترین
بلند

جا‌های خالی جمله‌های زیر را با صفت‌هایی که با جمله مطابقت

داشته باشد از داخل چوکات انتخاب کرده تکمیل سازید.

وطن عزیز ما افغانستان هوای دارد.

لعل بدخشان نسبت به لعل جهان دیگر است.

انار افغانستان نسبت به انار دیگر کشورها است.

به عالم است نام هرات.

بدخشانت از لعل شد.....



یک بیت شعر را به نوبت معنا کنید.

در شعری که خواندید از کدام ولایت‌های افغانستان نام برده شده است؟

برای کلمه‌های (نیکو، دلستان، معمور و دهر) یک یک جمله بگویید.

در گروه‌ها پیرامون مفهوم شعر بحث کنید.

قاری عبدالله از شاعران معاصر افغانستان است که در شهر کابل دیده به جهان

گشود او کتاب‌های زیادی برای معارف افغانستان تألیف نمود و آثار ادبی و

فرهنگی زیادی از او بر جا مانده است.



کشور ما افغانستان یک مملکت کوهستانی است که دارای آب و هوای گوارا

و مناظر دیدنی می‌باشد. هرات، بلخ کندهار، بدخشان، فراه، غزنی و کابل از

ولایت‌های باستانی و مشهور آن می‌باشند.



لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	منظر	جای نظر انداختن
۲	دهر	زمانه، روزگار
۳	لعل	سنگ قیمتی سرخ رنگ
۴	لاجورد	سنگ معدنی به رنگ آبی
۵	الفت	دوستی، همدلی
۶	برین	بلند
۷	دلستان	دلکش، دلربا
۸	ام البلاد	مادر شهرها
۹	معمور	آباد شده
۱۰	سپهر	آسمان
۱۱	روان بخش	روح بخش

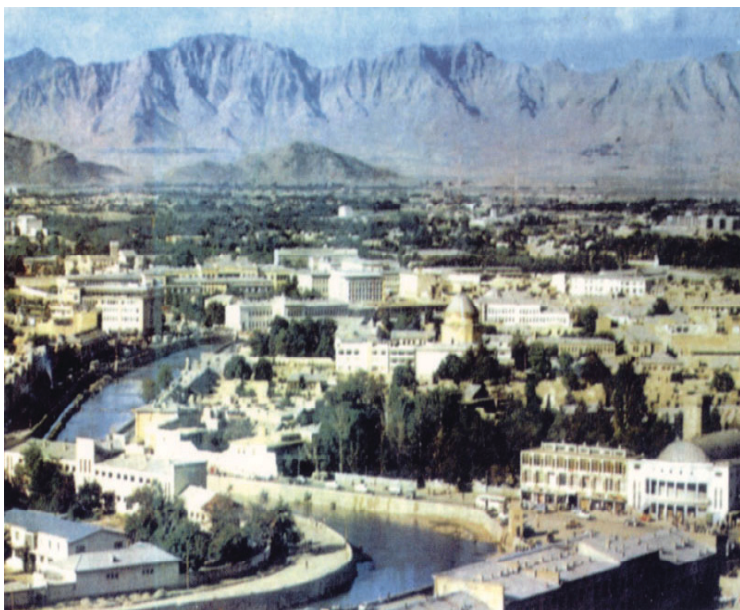


معنای لغت‌ها را حفظ کنید و آن‌ها را در جمله به کار برید.

کابل

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و جمع بندی کلمه‌ها را

بیاموزند.



پرسش‌ها

آیا می‌دانید تصویر مربوط به کدام ولایت افغانستان است؟

به نظر شما کدام جاهای تاریخی در شهر کابل وجود دارد؟

آیا در مورد پیشینه تاریخی شهر کابل چیزی شنیده اید؟

کابل پایتخت افغانستان است. آب و هوای کابل معتدل می‌باشد. دریای کابل از بین این شهر می‌گذرد و آن را به دو حصه شمالی و جنوبی جدا می‌سازد. شهر کابل دارای قدامت تاریخی زیاد است.

جاهای تاریخی؛ مانند: بالاحصار، دیوار تاریخی کابل شاهان، منار آزادی، سپاهی گمنام، قصر دارالامان و غیره در این شهر می باشد. این شهر دارای مکتبها، شفاخانهها و فابریکههای زیاد می باشد؛ همچنان شهر کابل عدۀ زیادی از شعرا، نویسندگان، دانشمندان و شخصیتهای فرهنگی را در دامان خود پرورده است، که آثار و کارکردهای آنها در غنای زبانی و ادبیات و فرهنگ کشور ما نقش مهم داشته است.

پیداوار زراعتی کابل عبارتند از: جو، جواری، گندم، پیاز، کچالو، سیب، ناک، زردآلو، بهی، آلو، شفتالو، انار، انواع انگور و غیره.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژههای مشکل آن را بیرون نویس کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

از جملههای زیر اسمها را بیرون نویس کنید.

- کابل پایتخت افغانستان است.

- شهر کابل شاعران، نویسندگان و دانشمندان زیادی را در دامان خود پرورش داده است.

- پیداوار زراعتی کابل شامل: سیب، ناک، انار، جو، جواری و گندم می باشد.

با اضافه نمودن پسوندهای (ان، گان، یان و ها) در اخیر اسمهای زیر آنها را

به شکل جمع تبدیل کنید؛ مانند:

- معلم - معلمان - پرنده - شاه
- دانا - سیب - انار
- شهر - نویسنده - شاعر
- دانشمند - گندم - جواری



بشنو و بگو

- ☆ پایتخت کشور عزیز ما چه نام دارد؟
- ☆ جاهای تاریخی شهر کابل کدامها اند؟
- ☆ در چند گروه پیرامون شخصیت‌های ادبی و فرهنگی، جاهای تاریخی، و پیداوار زراعتی شهر کابل صحبت کنید.



به دوستانت بگو

- ☆ کابل پایتخت افغانستان است. این شهر از جمله شهرهای تاریخی افغانستان می‌باشد.

- ☆ جمع اسم: در زبان دری اسم وقتی جمع می‌گردد که بر بیشتر از یک چیز دلالت کند و پسوندهای آن عبارت اند از: «ان» و «ها»؛ مانند:

معلم - معلمان

کتاب - کتاب‌ها

لغت‌ها		
معنا	لغت	شماره
مشغول	مصروف	۱
حاصلات	پیداوار	۲



در مورد شهر کابل یک مقاله در کتابچه‌های خود بنویسید.

کلمه‌های مترادف و متضاد

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و کلمه‌های مترادف و متضاد را بشناسند و در متن تشخیص کنند.



☆ کی می‌تواند مترادف کلمه (بزرگ) را بگوید؟

☆ کی می‌تواند متضاد کلمه (روز) را بگوید؟

مترادف کلمه‌هایی را گویند که در نوشتن مختلف؛ ولی در معنا، یکسان باشند؛ مانند: خوب و نیک، راستی و صداقت، علم و دانش، ترقی و پیشرفت، تعلیم و آموزش و...

- راستی و صداقت یک صفت خوب و نیک است.

- علم و دانش سبب ترقی و پیشرفت جامعه می‌گردد.

متضاد کلمه‌هایی را گویند که در شکل و در معنا مختلف و ضد هم باشند؛ مانند: شب و روز، تلاش و غفلت کامیابی و ناکامی، دشمن و دوست، دانا و نادان و ...

- در اول بهار شب و روز یک برابر می‌شود.

- سعی و تلاش باعث کامیابی و غفلت باعث ناکامی می‌گردد.

دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بود

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و چند کلمه مترادف و متضاد در کتابچه‌های تان بنویسید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

هم معنای کلمه‌های (جامه، زر و خاموش) را روی تخته بنویسید.

ضد معنای کلمه‌های (شب، پخته و دانا) را روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

کلمه‌های هم معنا را تعریف نموده، با مثال واضح سازید.

کلمه‌های متضاد را تعریف نموده، با مثال واضح سازید.

دو دو نفر هم معنای کلمه‌ها را دریابید؛ طوری که یک نفر یک کلمه را

بگوید؛ مانند: زیبا و نفر دیگر هم معنای آن را پیدا کند؛ مانند: قشنگ.

به دوستان بگو

هم معنا به کلمه‌هایی گفته می‌شود که در شکل مختلف؛ ولی در معنا یکسان

باشند و متضاد، به کلمه‌هایی گفته می‌شود که هم در شکل و هم در معنا مختلف

و ضد هم باشند.

کارخانه‌گی

فهرستی از کلمه‌های هم معنا(مترادف) و فهرستی از کلمه‌های ضد معنا(متضاد)

را در کتابچه‌های خود ترتیب نمایید.

قصر دارالامان

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد قصر دارالامان معلومات به دست آورده، کلمه‌های هم معنا را در متن تشخیص دهند.



پرسش‌ها

☆ آیا آثار تاریخی شهر کابل را نام گرفته می‌توانید؟

☆ کدام یک از شما قصر دارالامان را دیده است؟

قصر دارالامان زمانی عمارت زیبا و باشکوهی بود. این اثر تاریخی

در زمان پادشاهی امیر امان‌الله خان بالای تپه‌ی در قسمت جنوبی

شهر کابل، توسط انجیران آلمانی و کارگران افغانی اعمار گردید.
عمارت بزرگ و تاریخی دارالامان در سه طبقه ساخته شده و در
ساختمان آن سنگ‌های خستی، سمنت و آهن به کار رفته بود. این
قصر تاریخی در وسط باغ زیبایی قرار داشت که زمانی در سرسبزی و
شادابی خود، در منطقه نظیر و مانند نداشت و محل پذیرایی مهمانان
خارجی و گردش‌گران بود؛ ولی متأسفانه در نتیجه جنگ‌های داخلی
به یک ویرانه مبدل شده است.

حالا کار بازسازی این قصر تاریخی آغاز یافته است، آرزو داریم
که این قصر با شکوه، عظمت و جلال نخستین خود را باز یابد.



☆ متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های هم معنا را از آن بیرون‌نویس
کنید.

☆ متن درس را با آواز بلند بخوانید و کلمه‌های جدید آن را روی تخته بنویسید.

☆ چند مترادف کلمه‌های زیر را نوشته کنید.

۱- زیبا،.....،.....

۲- شکوه،.....،.....

۳- مانند،.....،.....



❖ جاهای خالی جمله زیر را با توجه به متن درس تکمیل کنید:

(قصر دارالامان در زمان پادشاهی بالای تپه یی در قسمت ..
..... شهر کابل توسط انجیران و کارگران
..... اعمار گردید.



بشنو و بگو

❖ قصر دارالامان را به گونه مختصر معرفی کنید؟

❖ قصر دارالامان در کدام قسمت شهر کابل موقعیت دارد و دارای چند طبقه است؟

❖ هم معنای کلمه‌های (قصر، پادشاه و وسط) را بگویید.

❖ در گروه‌ها پیرامون قصر دارالامان صحبت نمایید.



به دوستانت بگو

❖ قصر دارالامان در زمان پادشاهی امیر امان‌الله خان در قسمت جنوبی شهر کابل؛

البته در میان باغی سرسبز که در آن زمان در شادابی خود مانند نداشت ساخته شده است.

❖ در مورد تفاوت تصویرها صحبت کنید؟



لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	عمارت	ساختمان
۲	باشکوه	مجلل و با عظمت
۳	نظیر	مانند
۴	اعمار	آباد
۵	شادابی	سرسبزی
۶	مبدل	تبدیل شده



متن درس را در کتابچه‌های خود نوشته زیر کلمه‌های هم معنا خط بکشید.

ماشین چاپ

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند و در مورد مخترع و چگونه گی اختراع ماشین چاپ آگاهی حاصل کنند.



آیا می دانید ماشین چاپ توسط کی اختراع شد؟

به نظر شما توسط ماشین چاپ کدام چیزها به نشر می رسد؟

شش صد سال قبل از امروز در جرمنی طفلی در یک خانواده کوچک به دنیا آمد که نامش را گوتنبرگ گذاشتند. او به خواندن و نوشتن بسیار علاقه داشت، همیشه می آموخت و به فکر این بود که به دیگران نیز خواندن و نوشتن را بیاموزاند. گرچه این کار بسیار مشکل بود؛ چون در آن وقت کتابها با دست نوشته می شد و ماشین چاپ وجود نداشت.

گوتنبرگ در سال ۱۴۲۸ م. از زادگاهش به فرانکفورت رفت و در آنجا سنگ تراشی را پیشه خود ساخت. او گاهی روی سنگ‌ها حرف‌هایی می‌نوشت. روزی کاغذ را بالای حرف‌هایی که روی سنگ حک کرده و آن را سیاهی زده بود، فشار داد، متوجه شد که خط روی کاغذ نمایان گشت. بعد از این تجربه او بسیار خوشحال شد و این کاغذ را به دوستانش نشان داد. همه او را تشویق کردند. بالاخره به اثر زحمت‌های زیاد توانست، حرف‌هایی را از فلز تهیه کند و توسط ماشین کوچکی که به نام (پروف پرس) یاد می‌شد و آن را از چوب و فلز ساخته بود به چاپ نوشته‌هایش اقدام کند. این کار نخستین گامی برای چاپ نوشته‌ها بود که از آن بعد گوتنبرگ به نام مخترع ماشین چاپ در جهان مشهور گردید.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.
- متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.
- برای کلمه‌های (نوشتن، علاقه و مخترع) یک یک جمله بنویسید.
- در مورد اهمیت ماشین چاپ یک یک جمله بنویسید و با آواز بلند بخوانید.

یک یک سطر متن درس را روی تخته املا بنویسید.



بشنو و بگو

ماشین چاپ را کی اختراع کرد و از کدام کشور بود؟

کدام یک از شما دوست دارید از فکر خود چیزی بسازید؟

در گروه‌ها راجع به اختراع و اهمیت ماشین چاپ صحبت کنید.



به دوستانت بگو

ماشین چاپ شش صد سال قبل توسط گوتنبرگ آلمانی اختراع شد. او

حرف‌هایی را از فلز تهیه کرد و توسط ماشین کوچکی که به نام (پروف پرس) یاد

می‌شد و آن را از چوب و فلز ساخته بود، اقدام به چاپ نوشته‌هایش کرد.

شماره	لغت	معنا
۱	زادگاه	جای تولد
۲	حک	تراشیدن
۳	مخترع	اختراع کننده



کارخانه‌گی

متن درس را در کتابچه‌های تان رو نویس کنید.

چگونه شهر خود را پاک نگاه داریم؟

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و دربارهٔ مسؤلیت خود و دولت در پاکی شهر معلومات به دست آرند.



در رسم چه می بینید؟

شهرداری چه خدمات را برای مردم انجام می دهد؟

آیا می دانید همکاری با شهرداری چه اهمیت دارد؟

در کشور عزیز ما افغانستان، یک ادارهٔ مستقل به نام شهرداری وجود دارد. کارمندان این اداره در شهر و ولایتها مصروف خدمت برای مردم اند که در بخش صفایی محیط کار می کنند؛ اما در اصل برای این که شهر ما، پاک و سرسبز باشد و از شیوع امراض گوناگون جلوگیری به عمل آید، باید همه در پاکی و سرسبزی آن بکوشیم و هر کدام ما آن را جزء مسؤلیت‌های خویش بدانیم؛ زیرا اگر محیط زیست ما آلوده گردد، زنده گی در آن ناممکن می شود.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را بیرون‌نویس کنید و در جمله‌ها به کار برید.

نام کسانی را که در پاکی محیط زیست باید سهم داشته باشند روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

ضد کلمه‌های زیر را بگویید.

(خدمت، مستقل، پاکی، ناممکن، زنده‌گی)

نقش ما در پاکی محیط و شهر چیست؟

داشتن محیط سرسبز و پاک چه فایده دارد؟



به دوستانت بگو

در کشور ما یک اداره مستقل به نام شهرداری وجود دارد. کارمندان این اداره در مرکز و ولایت‌ها مصروف خدمت برای مردم و صفایی شهر اند.

پاک نگهداشتن محیط وظیفه هر شهروند کشور می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	محیط زیست	جای زنده‌گی	۴	صفایی	پاکی، نظافت
۲	مستقل	آزاد و مختار	۵	شیوع	عام شدن
۳	مسئولیت	وظیفه	۶	آلوده	ناپاک

کارخانه‌گی

شاگردان در مورد کار و فعالیت‌های شهرداری در پاکی محیط زیست، در سه سطر یک مقاله در کتابچه‌های خود بنویسند.

هرات

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد ولایت هرات و جاهای تاریخی آن معلومات به دست آورده، کلمه‌های مترادف یا هم معنا را تشخیص کنند.



پرسش‌ها

در تصویر چه می‌بینید؟

کدام یک از شما ولایت هرات را دیده‌اید؟

آیا می‌دانید کدام اماکن تاریخی در ولایت هرات وجود دارد؟

هرات (هری) از ولایت‌های باستانی افغانستان است. این ولایت در غرب کشور موقعیت دارد و دارای پانزده ولسوالی می‌باشد. بادهای موسمی فصل تابستان هرات بسیار شدید بوده، آسیاب‌های بادی را به حرکت می‌آورد. دریای هریرود، دریاچه کشک، گلران و کهسان، در سرسبزی و شادابی هرات بسیار مؤثر است. گندم، برنج، انگور و خربوزه در این ولایت زرع می‌گردد. قناویز و قالین هرات

بسیار مشهور است. فابریکه‌های نخ تابی، نساجی و سمنت هرات در رشد صنعت کشور ارزش زیاد دارند. بندهای سلما، انجیل و کبکگان زمین‌های زیاد را آبیاری می‌کند. از جمله جاهای تاریخی هرات قلعه اختیار الدین، گازرگاه شریف، زیارت خواجه عبدالله انصاری و مسجد جامع را می‌توان نام برد.

دانشمندان، هنرمندان، شاعران و نویسندگان زیادی در این ولایت زنده گی کرده اند که آثار و نوشته‌های شان، گنجینه پر بار ادبیات پارسی دری را غنا بخشیده است.

هرات دارای، مکتب‌ها، مؤسسه‌های عالی تعلیمی و فرهنگی، مراکزهای صحتی و شفاخانه‌های زیاد می‌باشد. نشریه‌های ولایتی آن در تنویر افکار مردم اهمیت زیاد دارد.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های مشکل آن را بیرون‌نویس کنید. 

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید. 

مترادف کلمه‌های (باستانی، سرسبز و بسیار) را از متن درس دریافته، روی 

تخته بنویسید.



- ❖ در ولایت هرات کدام دریاها وجود دارد؟
- ❖ محصولات زراعتی و صنعتی هرات را نام بگیرید.
- ❖ محصولات زراعتی و صنعتی در رشد اقتصاد کشور چه نقش دارند؟
- ❖ در گروه‌ها راجع به جاهای تاریخی و فرهنگی ولایت هرات صحبت کنید.



به دوستان بگو

❖ هرات یکی از ولایت‌های تاریخی کشور ما است که در بخش‌های فرهنگ، علم و دانش، زراعت و صنعت از شهرت خاص برخوردار است. این ولایت دارای جاهای تاریخی زیاد است.

❖ مسجد جامع هرات از مسجدهای کهنی است که دارای معماری‌های با ارزش است و در زمان سلطان غیاث الدین غوری تهداب‌گذاری شده بود؛ بعد توسط تیموریان به دستور گوهرشاد بیگم همسر شاهرخ تیموری تزئین و تکمیل گردید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	باستانی	قدیمی
۲	تنویر	روشن ساختن
۳	مؤثر	تأثیر گذار
۴	زرع	کشت
۵	افکار	جمع فکر



برای لغت‌های داخل چوکات جمله‌های مناسب بنویسید.

منار جام

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون آثار تاریخی کشور؛ به ویژه منار جام معلومات به دست آرند.



منار جام در کدام ولایت کشور موقعیت دارد؟

چند اثر باستانی کشور را نام گرفته می‌توانید؟

وطن عزیز ما افغانستان، دارای آثار باستانی زیادی است که یکی از آن‌ها، منار جام می‌باشد. این منار در قریهٔ جام ولسوالی شهرک ولایت غور موقعیت دارد. بلندی آن ۶۳,۳ متر بوده و در نزدیکی دریای هریرود واقع می‌باشد. در بعضی قسمت‌های آن آیات مبارک قرآن کریم با خط زیبا نگاشته شده است.

منار جام، در زمان سلطنت غوریان ساخته شده است و سالانه تعداد زیادی دانشمندان، پژوهشگران و جهانگردان از کشورهای مختلف برای دیدن آن به وطن ما می‌آیند.

منار جام در شناسایی تاریخ افغانستان؛ به ویژه دورهٔ غوریان به ما کمک زیاد می‌کند و از لحاظ اقتصادی نیز حایز اهمیت است.

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل متن را بیرون‌نویس کنید.

کلمه‌های (منار، جهانگرد و پژوهشگر) را در جمله‌های مناسب استفاده کنید؛

طوری که قید در آن‌ها به کار رود.

بشنو و بگو

منار جام در کجا موقعیت دارد و چند متر بلندی آن می‌باشد؟

منار جام در زمان سلطنت کدام خانواده، ساخته شد؟

منار جام چه ارزش تاریخی دارد؟



به دوستانت بگو

منار جام از جمله آبداه‌های تاریخی کشور ما است که در زمان سلطنت

..... ساخته شده و بلندی آن ۶۳,۳ متر می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	باستانی	قدیمی	۳	جهانگرد	سیاح، گردش‌گر
۲	نگاشته	نوشته	۴	پژوهشگر	محقق

کارخانه‌گی

برای لغت‌های جدول بالا در کتابچه‌های خود جملات مناسب بنویسید.

کندهار

هدف: شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، با ولایت‌های باستانی و آبدیه‌های تاریخی کشور آشنایی حاصل کنند و پیشینه‌ها را تشخیص کرده بتوانند.



☆ در مورد ولایت کندهار چه می‌دانید؟

☆ آیا می‌دانید افغانستان دارای چند ولایت است؟

☆ تا به حال با کدام جاهای تاریخی کشور آشنا شده اید؟

کندهار از ولایت‌های تاریخی افغانستان بوده، دارای موقعیت جغرافیایی مهم می‌باشد. آب و هوای کندهار در تابستان گرم و در زمستان معتدل است. این ولایت در دورهٔ میرویس خان هوتک و احمد شاه درانی مرکز پادشاهی و پایتخت افغانستان بود.

موی مبارک و خرقة مبارک حضرت محمد ﷺ، گنبد طلایی احمد

شاه درانی و چهل زینه، در این ولایت قرار دارد.

چهل زینه از مشهورترین آبددهای تاریخی و میراث‌های گران‌بهای فرهنگی کشور ما است، که در سمت غربی شهر کندهار بالای کوه بلندی موقعیت دارد. این تاق از سنگ به دستور ظهیرالدین بابر تراشیده شده است که تا امروز نشانه‌های آن باقی است.

در ولایت کندهار انواع میوه پیدا می‌شود که انگور و انار آن شهرت زیاد دارد.




متن درس را خاموشانه بخوانید. 

متن درس را با آواز بلند بخوانید. 

واژه‌های (کندهار، چهل زینه و گنبد طلایی) را در جمله‌های مناسب به کار

برده، روی تخته بنویسید.


در جمله‌های زیر پیشینه‌ها را مشخص کنید. 

- کندهار از ولایت‌های تاریخی کشور ما است.

- آب و هوای کندهار در تابستان گرم می‌باشد.

- اکثریت مردم کندهار به زبان پشتو صحبت می‌کنند.



در ولایت کندهار کدام جاهای تاریخی وجود دارد؟ 

❖ میوه‌های مشهور ولایت کندهار کدام‌ها اند؟

❖ نگه‌داری و حفظ آثار باستانی چه اهمیت دارد؟



❖ کندهار از ولایت‌های باستانی کشور ما است، در این ولایت آثار تاریخی

زیاد و جود دارد که مشهورترین آن‌ها چهل زینه می‌باشد.

❖ انار و انگور از جمله میوه‌های مشهور ولایت کندهار می‌باشد.

لغت‌ها		
شماره	لغت	معنا
۱	استفاده	فایده گرفتن
۲	طریق	راه



نظر تان را در باره چگونگی حفظ آثار و آبدی‌های تاریخی کشور بنگارید.

ادیسن

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند، با ادیسن آشنا شوند و کلمه‌های متضاد متن را پیدا کرده بتوانند.



پرسش‌ها

☆ برق در زنده گی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟

☆ گفته می‌توانید، از برق برای چه کارها استفاده

صورت می‌گیرد؟

ادیسن در سال ۱۸۴۷م. در شهر میلان کشور ایتالیا به دنیا آمد و در هفت ساله گی شامل مکتب گردید. روزی او از مکتب به خانه باز گشت و یادداشتی را به مادرش داده، گفت: این را معلم به من داد و گفت فقط مادرت بخواند. مادرش در حالی که اشک از چشمانش سرازیر بود برای کودکش چنین خواند: فرزند شما یک نابغه است و این مکتب برای او کوچک؛ آموزش او را خود به عهده بگیرد.

سال‌ها گذشت و مادرش از دنیا رفت؛ روزی ادیسن که اکنون بزرگ‌ترین مخترع قرن است، در کنج خانه، خاطراتش را مرور می‌کرد؛ برگی در میان شکاف دیوار دید، آن را با کنجکاو بی دست آورد

و خواند؛ در آن نوشته بود: کودک شما کودن است، از فردا او را به مکتب راه نمی‌دهیم. ادیسن ساعت‌ها گریست و در خاطراتش نوشت: توماس ادیسن، کودک کند ذهنی بود که توسط یک مادر قهرمان به نابغهٔ قرن تبدیل شد.

کشف انرژی برق در ۲۱ اکتوبر ۱۸۷۹م. مهم‌ترین اختراع و میراث او به جامعهٔ انسانی می‌باشد که به وسیلهٔ آن شب تاریک به روز روشن تبدیل گردیده است.



- ✦ متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌های جدید آن را بیرون‌نویس کنید.
- ✦ متن درس را با آواز بلند بخوانید.
- ✦ برای واژه‌های (نابغه، مخترع، کنجکاو و قهرمان) روی تخته یک یک جمله بنویسید.
- ✦ کلمه‌های زیر را در کتابچه‌هایتان رونویس نموده، ضدمعنای هر یک را مقابلش بنویسید.

- ۱- اشک
- ۲- شب
- ۳- کوچک
- ۴- روشن



- ✦ برق کدام سهولت‌ها را در زنده‌گی ما فراهم ساخته است؟
- ✦ برق توسط کی و در کدام سال اختراع گردید؟
- ✦ در گروه‌ها پیرامون اهمیت و فایده‌های برق بحث کنید.



در مورد تفاوت‌های وسایلی که در دو تصویر زیر آمده است، صحبت کنید.



لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نابغه	کسی که دارای هوش و استعداد فوق العاده باشد
۲	مخترع	اختراع کننده، کسی که چیزی را ایجاد کند
۳	برگه	تکه کاغذ
۴	شکاف	درز، چاک
۵	کنجکاو	غور و دقت
۶	مرور	از نظر گذراندن



پیرامون اهمیت و فایده‌های برق یک مقاله بنویسید و کلمه‌های متضاد را در آن

به کار برید.

صنعت‌های دستی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند و بنویسند و پیرامون صنعت‌های دستی و اهمیت آن در اقتصاد کشور معلومات به دست آرند.



پرسش‌ها

به نظر شما صنعت‌های دستی در اقتصاد کشور چه اهمیت دارد؟

آیا صنعت‌های دستی مشهور کشور را نام برده می‌توانید؟

صنعت‌های دستی هر کشور، میراث فرهنگی مردم آن بوده، نشان دهنده کارکردها و فعالیت‌های مردمان آن کشور در طول تاریخ می‌باشد.

میراث‌های فرهنگی کشور ما، تنها حاصل کار شخصیت‌های نامدار تاریخ نه؛ بلکه نتیجه زحمت تمام مردم وطن عزیز ما می‌باشد؛ همان گونه که هر شخص نظر به ذوق و استعداد خود و نیازهای جامعه می‌تواند پیشه یا مسلکی را انتخاب کند؛ بدین ترتیب تنوع پیشه‌ها و صنعت‌ها

در افغانستان به میان آمده است.

صنعت‌های دستی افغانستان را که قدامت تاریخی و شهرت جهانی دارند، چنین می‌توان نام برد: گلیم‌بافی، قالین‌بافی، نمدبافی، بوریابافی، کاشی‌کاری، کلالی، کندن‌کاری چوب، شیشه‌سازی، سوزن‌دوزی، گچ‌کاری و ... که از جمله: شیشه‌سازی و گچ‌کاری هرات، قالین‌بافی ولایت‌های شمال، سوزن‌دوزی زنان ولایت کندهار و کندن‌کاری چوب ولایت نورستان شهرت جهانی دارند. صنعت‌های دستی در بلند بردن اقتصاد کشور نقش ارزنده و مهم داشته و از جمله صادرات مهم کشور ما می‌باشند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

نام چند صنعت دستی کشور را روی تخته بنویسید.

دو سطر متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو


چگونه می‌توان از طریق صنعت‌های دستی اقتصاد خانواده و کشور را تقویت کرد؟

در کشور ما کدام صنعت‌های دستی بیشتر مشهور است؟

صنعت قالین‌بافی کدام منطقه‌های کشور شهرت جهانی دارد؟



به دوستان بگو

به تصویرهای زیر نگاه کرده، در مورد هر یک صحبت کنید. 



لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	صنعت	پیشه، هنر، ساختن
۲	میراث	چیزی باقی مانده از گذشته گان
۳	فرهنگ	علم و دانش، ادب و معرفت، تعلیم و تربیت



کلمه‌های (صنعت، قالین بافی، معماری و نجاری) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در کتابچه‌های خود بنویسید و زیر اسم‌ها و فعل‌های آن خط بکشید.

ابوعلی سینای بلخی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد شخصیت‌ها و دانشمندان نامدار کشور آگاهی حاصل نمایند.



آیا می‌دانید ابوعلی سینای بلخی کی بود؟

به نظر شما دانشمند به کدام شخص گفته می‌توانیم؟

ابوعلی حسن بن عبدالله در سال ۵۷۰ هـ. ق. در یکی از روستاهای بخارا در خانواده با دانش به دنیا آمد. پدرش عبدالله از اهالی بلخ و مادرش از بخارا بود. ابوعلی سینا از آوان کودکی هوش و ذکاوت زیاد داشت. قرآن کریم، حساب، ریاضیات و صرف و نحو را نزد پدر خویش آموخت.

در پنج سالگی به مکتب رفت و پس از فراگیری علوم متداول

آن روزگار؛ مانند: حفظ قرآن کریم، ریاضیات، صرف و نحو و غیره
سر آمد روزگار خویش گردید.

در هنگام فراغت به گردش در دشت و صحرا می‌رفت و از مشاهده
طبیعت لذت می‌برد و کسب تجربه می‌نمود. به گیاهان و حیوان‌ها علاقه
ویژه داشت، از این رو به دانستن خواص گیاهان دارویی علاقه مند
گردید.

ابن سینا از نامدارترین فیلسوفان و دانشمندان جهان اسلام می‌باشد
که به نام طبیب شرق نیز شهرت یافته است. ابن سینا آثار زیادی از
خود بر جا گذاشته است که تعداد آن‌ها به ۴۵۰ جلد کتاب و رساله
در علوم مختلف می‌رسد. بیش‌ترین آثار او در طب و فلسفه است،
مشهورترین آن کتاب‌های قانون در طب و شفا در فلسفه می‌باشد؛
چنانچه تا امروز در دانشگاه‌های شرق و غرب تدریس می‌گردد.
نمونه کلام

زان پیش که از جهان فرومانی فرد

آن به که نبایدت پشیمانی خورد

امروز بکن! چو می‌توانی کاری

فردا چه کنی؟ چون نتوانی کاری

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های مشکل را از متن درس بیرون‌نویس کنید.

واژه‌های مشکل را به کمک معلم معنا نموده، در جمله‌های مناسب به کار

ببرید و در کتابچه‌های خود بنویسید.

بیت زیر را روی تخته املا بنویسید:

زان پیش که از جهان فرومانی فرد

امروز بکن! چو می‌توانی کاری

آن به که نبایدت پشیمانی خورد

فردا چه کنی؟ چون نتوانی کاری

بشنو و بگو

نام مکمل ابوعلی سینای بلخی چیست؟

به مفهوم درس و معنای شعر توسط معلم گوش فرا دهید.

ابوعلی سینای بلخی را به کدام لقب یاد می‌کردند؟

کدام آثار ابوعلی سینا در شرق و غرب تدریس می‌گردد؟

به دوستانت بگو

ابوعلی سینا دانشمند و فیلسوف بزرگ خراسان زمین (افغانستان کنونی) است

که از خود آثار زیادی برجای گذاشته است. در علم طب بیش‌ترین اکتشافات را

نموده، که نوشته‌های او تا به حال مورد استفاده دانشمندان قرار دارد. در شعر نیز

دسترسی داشته و از او اشعاری به زبانهای دری و عربی وجود دارد.

🌟 کتاب قانون و شفا در طب و فلسفه توسط ابوعلی سینا نوشته شده است که تا امروز در دانشگاه‌های دنیا مورد تدریس قرار دارد.

لغت‌ها		
شماره	لغت	معنا
۱	ویژه	خاص
۲	فیلسوف	حکیم، عالم
۳	ابن	پسر
۴	فرد	جداشدن، یک و تنها



- چهار بیت اول شعر را در کتابچه‌های خود رونویس کنید.

- نمونه شعر ابن سینا را حفظ کنید.

عبدالعلی مستغنی

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون شخصیت ادبی عبدالعلی مستغنی معلومات به دست آورده، صفت‌ها را در متن تشخیص کرده بتوانند.



کدام شاعران را می‌شناسید؟

شعر کدام شاعر را حفظ دارید؟

عبدالعلی مستغنی، شاعر کشور ما فرزند ملا رمضان می‌باشد که در سال ۱۲۹۳ هـ.ش. در بالا حصار کابل تولد شده است. او آموزش‌های نخستین را از پدرش آموخت و بعد به فراگیری علوم متداول آن زمان پرداخت؛ چون ذوق و استعداد هنری داشت به زودی شاعر شد و به زبان‌های دری و پشتو شعر سرود که مورد پسند اهل ادب قرار گرفت، مستغنی به زبان عربی نیز تسلط داشت.

او مدتی به حیث استاد مضمون ادبیات دری، در لیسه حبیبیه خدمت

نموده است. عبدالعلی مستغنی در سال ۱۳۵۲ هـ.ش. وفات کرد.

نمونه سخن:

وطن را از معارف می دهد اهل وطن رنگی

بلی، باشد چمن را از گل و سرو و سمن رنگی

دهند از سعی خویش این خانه را اهل وطن زینت

که بیجوش ریاحین نیست بر روی چمن رنگی



متن درس را خاموشانه بخوانید و صفت‌ها را از آن بیرون‌نویس کنید. ❖

متن درس را با آواز بلند بخوانید. ❖

جمله زیر را با کلمه مناسب در کتابچه‌های خود تکمیل کنید. ❖

عبدالعلی مستغنی شهیر کشور ما است.

«نویسنده، مؤرخ، شاعر و خبرنگار»

دو بیت اخیر متن را روی تخته املا بنویسید. ❖



عبدالعلی مستغنی کی بود و به کدام زبان‌ها شعر سروده است؟

مفهوم شعر را بیان کنید.

جمله‌هایی را که در آن‌ها صفت به کار رفته است از متن درس انتخاب نموده

و با آواز بلند بخوانید.



به دوستانت بگو

صفت کلمه‌یی است که حالت و چگونگی اسم را بیان می‌کند؛ مانند:

خوب - خوب‌تر ، بهتر - بهترین

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	استعداد	توانایی
۲	سمن	نام گل
۳	مؤرخ	تاریخ نویس
۴	زینت	آرایش
۵	ریاحین	جمع ریحان
۶	شهر	مشهور، نام دار



کلمه‌های (بزرگ، خوب، شهر و شیرین) را در جمله‌های مناسب به کار برده،

در کتابچه‌های خود بنویسید.

لطیفه

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم آن را بدانند.



پرسش‌ها

- ❖ به نظر شما لطیفه به کدام موضوعات می پردازد؟
- ❖ آیا تا حال کدام لطیفه یا قصه خوانده یا شنیده اید؟
- ❖ به نظر شما اگر انسان تنبل و کاهل باشد چه ضرر می کند؟

در یکی از قریه‌های دور از شهر یک زن و شوهر تنبل زنده‌گی می‌کردند، آن‌ها گاو و گوساله‌یی داشتند که از شیر آن استفاده می‌نمودند.

شوهر، روزانه گاو را برای چراندن به چراگاه می‌برد و نزدیک شام دوباره آن را به خانه می‌آورد، زن وظیفه داشت که علاوه بر پخت‌وپز و دیگر کارهای منزل بعد از آمدن شوهرش دروازهٔ قلعه را

نیز ببندد. یک شب که زن فراموش کرده بود دروازه را ببندد، هنگام خواب به شوهرش گفت: فراموش کردم که دروازه را ببندم. امشب تو باید آن را ببندی، مبادا دزد بیاید و وسایل خانه و گاو ما را ببرد؛ اما شوهرش قبول نکرد. آن‌ها در همین گفتگو بودند که دزد آمد، زن و شوهر از دیدن دزد وارخطا شده، حیران ماندند. دزد دید که کسی مزاحمش نیست، با جرأت داخل خانه شده، وسایل خانه و گاو را برد؛ چون ساعتی گذشت و دزد دور شد، شوهر به خانمش گفت: حالا برو و دروازه را ببند! زن گفت: ضرورت نیست که دروازه را ببندم؛ زیرا به غیر از من و تو هیچ چیز دیگر در خانه باقی نمانده است.

که چون کاهلی پیشه گیرد جوان

بماند تنش پست و تیره روان

(فردوسی)

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

مفهوم لطیفه را در دو جمله بنویسید.

بیت زیر را به نثر تبدیل کنید.

بماند تنش پست و تیره روان

که چون کاهلی پیشه گیرد جوان



بشنو و بگو

در بارهٔ تنبلی و عواقب آن نظر خود را بیان کنید.

چرا مرد دروازهٔ قلعه را بسته نکرد؟

وقتی مرد دروازهٔ قلعه را بسته نکرد چه نتیجه گرفت؟

از لطیفه چه نتیجه گرفتید؟ بیان کنید.

اگر انسان تنبلی و کاهلی را جزء عادت‌های خود سازد چه ضررهایی را متقبل می‌شود؟

در گروه‌ها پیرامون ضررهای تنبلی صحبت کنید.



به دوستانت بگو

تنبلی و کاهلی از عادت‌های بد و ناپسند است.

انسان تنبل و بیکاره هرگز در کارهای خود موفق نمی‌شود و در زنده گی به

مشکلات زیاد مواجه می‌گردد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	هنگام	وقت
۲	کاهلی	تنبلی
۳	مزاحم	زحمت دهنده
۴	روان	روح



کارخانه گی

لطیفه را در کتابچه‌های خود بنویسید و معنای لغت‌ها را حفظ کنید.

ابریشم

هدف: شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند، طریقه به دست آوردن ابریشم را دانسته و زمان‌های فعل را در متن تشخیص دهند.



پرسش‌ها

- در رسم چه را می‌بینید؟
- نام کرم پيله را شنیده اید؟
- آیا می‌دانید تکه ابریشمی از چه به دست می‌آید؟

نسیم از طرف اداره‌یی که در آن کار می‌کرد، برای چند روز به هرات رفته بود. هنگام برگشت برای خواهرش گلثوم دو دانه دستمال تحفه آورد. گلثوم از تحفه او بسیار خوش شد و گفت: نسیم جان، چرا یک دستمال نسبت به دیگرش نرم و لطیف است؟ نسیم گفت: دستمالی که نرم و لطیف است از ابریشم بافته شده است و آن

دستمال دیگر از سند.

گلثوم از برادرش پرسید: سُنْد و ابریشم، از هم چه فرق دارند؟
نسیم گفت: سُنْد، از یک نوع گیاه به دست می آید؛ اما ابریشم از
کرم پیله حاصل می شود. تکه سُنْدی سنگین است و عرق بدن را نیز
جذب نمی کند؛ اما تکه ابریشمی نرم و ملایم می باشد.

تریبه کرم پیله در ولایت های: هرات، کندز، بغلان، بلخ و کندهار
زیاد رواج دارد. در کشور ما از ابریشم، پارچه های قناویز، لنگی،
دستمال و بعضی پارچه های دیگر می بافند. پارچه ابریشمی در دنیا
قیمت و ارزش زیاد دارد. کرم ابریشم از برگ توت تغذیه می کند،
این کرم را به نام کرم پیله نیز یاد می کنند.



بخوان و بنویس

☆ متن درس را خاموشانه بخوانید.

☆ به خوانش متن درس توسط معلم دقت کنید.

☆ متن درس را با آواز مناسب بخوانید.

☆ جمله های زیر را در کتابچه های خود نوشته؛ زمان های فعل آن را مشخص

سازید.

۱- نسیم به هرات رفته بود.

۲- سُنْد از یک نوع گیاه خاص به دست می آید.

۳- نسیم سال آینده به ولایت بلخ خواهد رفت.

❖ در گروه‌ها پیرامون به دست آوردن ابریشم و چیزهایی که از آن بافته می‌شود صحبت کنید.



❖ چرا یک دستمال گلثوم نسبت به دیگرش نرم و لطیف بود؟

❖ سند و ابریشم از هم چه فرق دارند؟

❖ در جمله (گلثوم از برادرش پرسید) کدام کلمه فعل است؟



❖ به دوستان بگو
صنعت ابریشم از مشهورترین صنایع کشور ما است، که در رشد اقتصاد ما اهمیت زیاد دارد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نوع	قسم
۲	تغذیه	غذا دادن
۳	لطیف	نرم و نازک
۴	قناویز	پارچه ابریشمی ساده و سرخ رنگ



هر یک از کلمه‌های (ابریشم، سند و تحفه) را در جمله‌ها طوری به کار ببرید که هر سه زمان فعل در آن‌ها مشخص شود.

ترانهٔ معارف

افغانستان ما جان و جهان ما

ای هست و بود ما ای تار و پود ما

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بد خواه ظلمتیم ضد جهالتیم

در کسب معرفت با عزم و همتیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

ما کار میکنیم پیکار میکنیم

بار دیگر ترا گلزار میکنیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بدگر نظر کند باری به گلشنت

شرمنده دشمنت از آهین تننت

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

حافظ ترا خدا ای مهد آریا

اینست روز و شب مارا همین دعا

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما